

הדוחות הכספיים
ליום 31 במרס

2021

תוכן העניינים

6	דוח הדירקטוריון והנהלה
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
10	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
33	סקירת הסיכונים
57	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
59	בקורות ונהלים
60	הצהרת המנכ"ל
61	הצהרת החשבונאי הראשי
62	דוחות כספיים
137	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח
138	ממשל תאגידי
141	פרטים נוספים
144	נספח

דוח הדירקטוריון וההנהלה

6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
6	תיאור פעילות קבוצת הבנק
7	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
8	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
9	יעדים ואסטרטגיה
10	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
10	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
14	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
18	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
28	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
32	חברות מוחזקות עיקריות
33	סקירת הסיכונים
33	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
35	סיכון אשראי
52	סיכון שוק
56	סיכון נזילות
56	סיכונים אחרים
57	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
59	בקורות ונהלים

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון והנהלה

7	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
14	תמצית דוח רווח והפסד	2
15	הרכב הרווח המימוני, נטו	3
15	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	4
16	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	5
16	התפלגות ההכנסות מעמלות	6
17	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	7
18	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	8
18	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	9
18	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	10
19	אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	11
19	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	12
20	החלוקה הענפית של ששת הלוויים הגדולים בקבוצה	13
20	הרכב תיק ניירות הערך	14
21	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	15
21	פירוט המקורות לציטויי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	16
21	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות	17
22	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	18
22	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	19
23	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	20
25	הון והלימות ההון	21
26	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית	22
26	פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2018	23
28	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	24
28	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	25
29	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	26
30	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	27
31	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	28
35	מידע נוסף על חובות ששונות תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי משבר הקורונה	29
36	אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה	30
37	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	31
39	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	32
42	חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים	33
43	חשיפות עיקריות למדינות זרות	34
44	היקף ההלוואות לדירור	35
45	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדירור בבנק לפי מגזרי הצמדה	36
47	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	37
51	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	38
52	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים	39
55	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	40
55	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	41
55	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	42
55	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	43
56	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	44

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 במרס 2020

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 במאי 2021, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן - "קבוצת הבנק"), ליום 31 במרס 2021.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, מטבע חוץ, סחר בינלאומי, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק וניזילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות למוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון. במסגרת החטיבה פועל איזור עסקים, המרכז את פעילות הסינים העסקיים של הבנק.
  - החטיבה הבנקאית המספקת באמצעות הסינים שירותי בנקאות ומשכנתאות לכלל מגזרי הלקוחות - משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון וסניפי אוצר החייל, המתמחים במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הביטחון. בנוסף, במסגרת מערך פאג"י, פועלים סניפים מתמחים במגזר הדתי והחרדי.
  - חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח מול הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכז ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.
- בנוסף לבנק, כוללת הקבוצה את בנק מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

ואי החשבון סומך חייקין (KMPG) מכהנים כראי החשבון של הבנק משנת 1972.

אישרור דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

ביום 3 בינואר 2021, אישררה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAA/Stable ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilAA.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הניזילות והציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות. לעניין זה ראו גם ההסתייגות בפרק הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם - השפעת התפשטות נגיף הקורונה. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "כול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק סקירת הסיכונים להלן. המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		יחסים פיננסיים עיקריים
	2020	2021	
		באחוזים	
			מדדי ביצוע
8.6%	8.2%	13.0%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
0.49%	0.49%	0.68%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
11.18%	10.28%	11.55%	יחס הון עצמי רובד 1
5.29%	5.52%	5.31%	יחס המינוף
150%	130%	140%	יחס כיסוי הנדילות
2.7%	3.0%	2.6%	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
1.7%	1.9%	1.6%	יחס הכנסות רבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.9%	1.1%	0.9%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
61.8%	62.2%	60.4%	יחס יעילות
			מדדי איכות אשראי עיקריים
1.38%	1.15%	1.35%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.86%	1.07%	0.88%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
221%	146%	204%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור פגום
0.10%	0.15%	0.03%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.52%	0.71%	(0.04%)	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	2021	2020	במיליוני ש"ח	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
171	287			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
658	670			הכנסות רבית, נטו
157	(9)			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
366	416			הכנסות שאינן מרבית
368	361			מזה: עמלות
637	656			הוצאות תפעוליות ואחרות
379	398			מזה: משכורות והוצאות נלוות
2	3			הוצאות סילוק
1.70	2.86			רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)

2020 בדצמבר 31	2021 במרס 31	2021 במרס 31	נתונים עיקריים מהמאזן
		במיליוני ש"ח	
167,778	149,531	172,475	סך כל הנכסים
57,802	41,933	59,471	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
13,105	10,824	14,705	ניירות ערך
90,970	90,028	92,321	אשראי לציבור, נטו
158,243	140,624	162,590	סך כל ההתחייבויות
141,677	126,977	146,600	מזה: פקדונות הציבור
2,992	1,129	3,326	פקדונות מבנקים
4,394	3,754	3,716	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,141	8,542	9,478	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

2020 בדצמבר 31	2021 במרס 31	2021 במרס 31	נתונים נוספים
8,514	8,676	9,313	
125	125	-	דיבידנד למניה (באגורות)

(1) על בסיס שנתי.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות והלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

מידע נוסף מפורט בדוחות הכספיים לשנת 2020.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

הסיכונים המתפתחים העיקריים הינם סיכון אסטרטגי/מודל עסקי, סיכון רגולטורי, סיכוני סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכונים חוצי גבולות, סיכון בנקאות הוגנת, סיכונים סביבתיים וכן סיכון מאקרו כלכלי, הכולל את השפעת התפשטות נגיף הקורונה. לפירוט נוסף אודות הסיכונים המתפתחים, ראה בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

השפעת משבר נגיף הקורונה

לקראת סוף הרבעון הראשון של השנה, לאור התקדמות מבצע החיסונים הנרחב בישראל ושיעור ההתחסנות הגבוה בקרב האוכלוסייה, חלה ירידה חדה בשיעור התחלואה, שהביאה להסרת המגבלות ופתיחה כמעט מלאה של המשק בישראל. עם החזרה לשיגרה חלה התאוששות של הפעילות הכלכלית במשק, עלייה בשיעורי הצריכה וירידה בשיעורי האבטלה.

מנגד, במדינות רבות בעולם, קצב ההתחסנות נמוך מבישראל ולאור התגברות התחלואה, עדיין קיימות בהן הגבלות המשפיעות על הסביבה הכלכלית הגלובלית.

על פי תחזית של חטיבת המחקר של בנק ישראל, שפורסמה בחודש אפריל, התוצר צפוי להתרחב ב-6.3% בשנת 2021 וב-5% בשנת 2022, זאת בהנחה כי לא צפויה לחול הרעה משמעותית בתחלואה, אשר תצריך מהממשלה להטיל מחדש מגבלות. בנוסף, קיימת אי וודאות משמעותית בנוגע לתוואי המדיניות שתאמץ הממשלה הבאה.

הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים השונים ובכללם אלו שהתעצמו או התחדדו במשבר, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק, בין היתר, סיכוני האשראי, סיכוני הסייבר ואבטחת המידע, סיכוני איסור הלבנת הון, הסיכון האסטרטגי ועוד.

הבנק מקפיד על יישום הנחיות משרד הבריאות ובנק ישראל. ברבעון זה, החלה בקבוצת הבנק חזרה הדרגתית למתכונת עבודה רגילה וזאת במקביל להמשך שמירה על ההמשכיות העסקית. במקביל נמשכת מגמת השימוש הגבוה של לקוחות הבנק באמצעים הדיגיטליים.

ביום 22 במרס 2021, האריך בנק ישראל את תוקפן של חלק מההקלות שניתנו לתאגידים הבנקאיים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250, ובכללן הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות והקלה בדרישת יחס המינוף.

ברבעון הראשון של השנה, נמשכה ירידה ביתרת תשלומי ההלוואות שנדחו בהתאם למתווים שגובשו על ידי בנק ישראל. יתרת תשלומי ההלוואות (קרן ורבית) שנדחו, ליום 31 במרס 2021 עמדה על 44 מיליון ש"ח, המהווה כ-0.05% מיתרת האשראי לציבור, בהשוואה ליתרת תשלומי ההלוואות שנדחו בסך של 125 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, שהיוו כ-0.14% מיתרת האשראי לציבור. יתרת תשלומי ההלוואות (קרן ורבית) שנדחו, ליום 30 באפריל 2021 עמדה על 34 מיליון ש"ח.

מאז פרוץ משבר הקורונה, נוכח אי הוודאות הגבוהה שיצר, ועל מנת לשקף את הגידול האפשרי בהפרשות הפרטניות בגין לווים אשר נפגעו מהמשבר אולם טרם זוהו, הגדיל הבנק באופן משמעותי את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

נכון ליום 31 במרס 2021, שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור עומד על 1.35%, בהשוואה ל-1.38% בסוף שנת 2020 ובהשוואה ל-1.15% ביום 31 במרס 2020.

כאמור, עדיין לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המשבר והיקפן על הבנק, וזאת בשל אי וודאות בקשר להמשך התפשטות הנגיף בעולם, לאור גילוי הווריאנטים השונים וצעדים נוספים שינקטו לעצירת התפשטותו.

הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

לפרטים נוספים על השפעת התפשטות נגיף הקורונה, ראה באור 15 לתמצית הדוחות הכספיים והדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון, מדי חצי שנה. בחודש נובמבר 2019, אישר דירקטוריון הבנק אסטרטגיה תאגידית מעודכנת לשנים 2020-2022.

הנהלת הבנק מוכוננת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכונים האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסניפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל לחיזוק מעמדו בקרב לקוחותיו ומכוון להענקת שירותים בנקאיים מעודכנים ומותאמים לצרכיהם, ביעילות, במקצועיות ובביטחון, תוך התאמה לסביבת הבנקאות המשתנה ושמירה על רמת סיכון מידתית.

בתכנית האסטרטגית נקבעו מיקודים עסקיים, שמטרתם להציע את הבנק קדימה בסביבת התחרות ותחת תנאי אי ודאות. לתכנית יעדי על במונחי תשואה על ההון ויחס יעילות ובה, במקביל לניהול סיכונים מושכל, שם הבנק דגש לנושאים הבאים:

- מתן ערך מוסף ללקוחותיו וזאת בהתאם לצרכיו של כל לקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי.
- מיקודן של החברה הבת מסד והמותגים יובנק, פאג"י ואוצר החייל, בנישות הפעילות הייחודיות להן.
- שמירה על מובילותו בשוק ההון.
- שימור הפעילות מול המגזר העסקי.
- הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, הקמת מרכז תפעול סניפי, המשך התייעלות ברשת הסינוף והמשך הסטה לערוצי הבנקאות הישירה.
- בנייה וחיזוק של יכולות ליבה קריטיות, כגון ניהול הדאטה ופיתוח עסקי.

תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בבנק בשנים האחרונות, כללו את אסטרטגיית המחשוב, אסטרטגייה לפעילות הדיגיטל, אשר מטרתה לדאוג למענה טכנולוגי מתקדם ללקוחות, ואסטרטגיית דאטה, אשר מטרתה למנף את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק וללקוחות.

התכנית האסטרטגית נבחנה ונמצאה כרלוונטית ומתאימה לבנק, גם נוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו הכלכליות בארץ ובעולם. הבנק ממשיך לעקוב אחר השפעות משבר הקורונה והשלכותיו על פעילות הבנק והאסטרטגיה שלו ובמידת הצורך מבצע התאמות בתכנית העבודה של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

ההתפתחויות הכלכליות מתחילת משבר הקורונה בישראל, שבו והמחישו את העמידות של המשק הישראלי. המגבלות והסגרים על רקע התפשטות נגיף הקורונה הביאו לצניחה בפעילות הכלכלית, אולם בכל פעם שבה המגבלות הוסרו, הפעילות הכלכלית עלתה. חלק מהעסקים הצליח להתאים את אופי הפעילות למציאות החדשה, ומגזר שירותי ההיי-טק בלט לטובה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהמשך הצמיחה של יצוא השירותים (למעט שירותי התיירות).

בחודש מאי 2020, הודיע בנק ישראל על מתווה מקיף, שאומץ על ידי המערכת הבנקאית, לדחיית תשלומי הלוואות, בהתייחס למשכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי - כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם משבר נגיף הקורונה. בהמשך, הוחלט על הארכה והרחבה של המתווה לדחיית תשלומי הלוואות לעסקים ולמשקי בית, כולל משכנתאות.

בחודש אפריל 2021, פרסם בנק ישראל את הערכתו על כך שהמשק הישראלי מתאושש בקצב מהיר, לאחר היציאה מהסגר השלישי והתחשנות מרבית האוכלוסייה הבוגרת. לצד זאת, החשש להתפתחותן של מוטציות עמידות לחיסונים, או כאלה שיגרמו לתחלואה קשה יותר לאוכלוסייה שאינה מחוסנת, עדיין מהווה סיכון משמעותי לכלכלה ולחזרה לשגרה.

בחינה של הפעילות בענפים אשר נפגעו באופן משמעותי מהמגבלות (מסעדות, תיירות ושירותי פנאי), מעלה שאף בהם חלה עלייה משמעותית בפעילות, עם היציאה מהסגר השלישי, בחודש פברואר 2021. ניתוח נתוני ההוצאות בכרטיסי אשראי, מצביע שסך ערך הרכישות בעת היציאה מהסגר השלישי חצה את קו המגמה ארוך הטווח (על פי סקר המגמות בעסקים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להלן - "הלמ"ס"). יצוא השירותים ממשיך במגמת העלייה ורמתו גבוהה מזו שהייתה לפני המשבר.

לצד העלייה בפעילות המשקית, נתוני סקר כח אדם למחצית הראשונה של חודש אפריל מצביעים על ירידה מעודדת בשיעור האבטלה הרחב לרמה של 10.6%, בהשוואה ל-11.6% במחצית השניה של חודש מרס. מדובר ברמה הנמוכה ביותר של שיעור האבטלה הרחב, מאז המחצית הראשונה של חודש ספטמבר 2020.

נוכח סגירה של חלק מהעסקים לאורך השנה, המגבלות שונתרו ותהליכי התייעלות ודיגיטיזציה שעברו עסקים בשנה האחרונה, חזרת שיעור האבטלה לרמות הנמוכות שהיו ערב המשבר צפויה לארוך זמן ממושך. גם למדיניות של הממשלה הבאה בנושא התעסוקה עשויה להיות השפעה בהקשר זה.

בשלב זה, עדיין לא ניתן לאמוד את השפעותיו הכלכליות של המצב הביטחוני, על רקע מבצע "שומר החומות", אולם השפעת אירועים ביטחוניים דומים בעבר הייתה מתונה וההתאוששות הייתה מהירה בדרך כלל. עם זאת, הפגיעה בחלק מהענפים ובפרט בענף התיירות, עלולה להימשך זמן רב יותר.

צמיחה

המשבר והסגרים בשנת 2020, הובילו לכך שהתוצר של כלכלת ישראל התכווץ בשיעור של 2.6% במונחי תוצר לנפש. עם זאת, בראייה כלל עולמית התכווצות תוצר זו קטנה יחסית, עובדה המצביעה על החוסן והדינמיות של הכלכלה הישראלית. תוצאה זו היא במידה רבה בזכות ענפי הטכנולוגיה המתקדמת שהמשיכו להוביל ואף להתרחב, לצד תמיכה פיסקלית, בדמות סיוע ממשלתי במהלך המשבר שמנעה התכווצות גדולה יותר. שנת 2021 התחילה אמנם עם סגר נוסף, אך הנתונים מראים שבמהלך חודש מרס 2021 רמת הפעילות המשקית הייתה הגבוהה ביותר מאז תחילת המשבר אשתקד, והתאוששות המשק כעת מהירה מאשר במרבית המדינות המפותחות.

ביום 19 באפריל 2021, עדכנה חטיבת המחקר של בנק ישראל את תחזיותיה, לפיהן התוצר צפוי לצמוח בשיעור של 6.3% בשנת 2021 וב-5% בשנת 2022, תוך ירידה צפויה בשיעור האבטלה הרחב מ-16.1% בשנת 2020, ל-7.5% ברבעון האחרון של שנת 2021 ול-6% ברבעון האחרון של שנת 2022 (התאוששות רמת התוצר למצבה טרום המשבר, צפויה להיות מלווה בירידה בשיעור האבטלה הרחב).

כלומר, עד סוף שנת 2022 המשק הישראלי צפוי למחוק כמעט לחלוטין את השפעת המשבר על רמת התוצר. יש לציין, שהתחזית פורסמה לפני תחילת מבצע "שומר החומות" של צה"ל ברצועת עזה ועל כן חשופה לחוסר ודאות, הנובע מאי היציבות הפוליטית והביטחונית והשלכותיה על תוואי המדיניות שתאמץ הממשלה הבאה, בכל הקשור לתקציב, לגירעון ולמדיניות הכלכלית.

הערכת בנק ישראל הינה, שהממשלה הבאה תתאים את הוצאותיה לתקרת ההוצאות הקבועה בחוק והחל משנת 2022 תפעל גם לצמצום הדרגתי של הגירעון המבני. תחת הנחות אלה, גירעון הממשלה אשר בשנת 2020 עמד על 11.6 אחוזי תוצר, צפוי לעמוד בשנת 2021 על 8.2 אחוזי תוצר ובשנת 2022 על 3.6 אחוזי תוצר.

בשנת 2020, הצריכה הפרטית התכווצה בשיעור חד של 9.5%, על רקע הסגרים והמגבלות על הפעילות והשפעתם על ענפי המסחר והשירותים המקומיים. בהתאם לתחזית מחלקת המחקר בבנק ישראל, הסרת המגבלות בשנת 2021 צפויה להעלות את הצריכה הפרטית ב-11.0% ובשנת 2022 ב-7.5%.

סיכוני אשראי של המשק

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה באופן יחסי. חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישררה בחודש ינואר 2021, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ והותירה אותו עם תחזית יציבה. חברת דירוג האשראי העולמית Moody's אשררה ביום 27 באפריל 2021, את אופק דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1 עם תחזית יציבה. זאת לאחר שבסוף חודש אפריל 2020, הורידה החברה את אופק דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1 עם תחזית חיובית, לתחזית יציבה. חברת דירוג האשראי העולמית S&P, הוציאה התייחסות לישראל בחודש מרס 2021 (לאחר הבחירות לכנסת), ולפיה היא לא צופה שינויים בגורמים הכלכליים שתומכים בשינוי בדירוג באופן מיידי. בחודש נובמבר 2020, אישררה S&P, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של AA- והותירה אותו עם תחזית יציבה.

תקציב המדינה

עקב אי אישור תקציב המדינה לשנת 2020, יישום תקציב המשכי בשנת 2021 וכן עקב המשך התפתחות משבר הקורונה, משרד האוצר ביצע עדכון (בחודש מרס 2021) לתחזית ההוצאות וההכנסות של הממשלה לשנת 2021. התחזית כוללת חזרה למתווה של צמיחה כלכלית, כאשר חוסר הוודאות בא לידי ביטוי בעיקר במועד סיום הסגרים ועוצמת המגבלות שיוטלו על הציבור בהמשך. התרחיש "המרכזי" מניח השתלטות על הנגיף במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 ומגבלות בריאותיות בתקופה זו בלבד ובעקבות כך, צמיחה של כ- 4.9%. תרחיש "ההחמרה הבריאותית" מניח תחלואה ומגבלות שיחולו לאורך שנת 2021 ובעקבות כך, יצמח התוצר ב-2.8% בלבד. בזכות רמת החוב הציבורי הנמוכה יחסית ועל אף הגרעון המבני הגבוה טרם המשבר, למדינת ישראל יהיה מרחב פסקאלי ליישום מדיניות מרחיבה להתמודדות עם המשבר. זאת בעיקר במסגרת התכנית הכלכלית להתמודדות עם הקורונה, שחלק משמעותי ממנה הוא תקציבי וכן הפעלת מייצבים אוטומטיים (ירידה בהכנסות וגידול תשלומי דמי אבטלה). שיעור המחוסנים מפני הנגיף בקרב האוכלוסייה בישראל גבוה בשיעור ניכר ביחס למדינות העולם. הצמיחה בשנת 2021 תלויה בהצלחת מבצע החיסונים ובמידת ההשתלטות על התחלואה, כאשר שיפור בריאותי ניכר יגרור יציאה מהירה יותר מהמשבר, שתשתקף בנתוני התוצר. העלייה בתעסוקה צפויה להיות מתונה מהעלייה בתוצר, בשל שינויים מבניים במשק וכן עקב מאפייני האוכלוסייה שנפלטה משוק העבודה. קיים חוסר וודאות לגבי קצב החזרה של עובדים מחל"ת, גם במידה ומרבית הענפים יורשו לחזור לפעול, בהמשך שנת 2021, עם מגבלות מזעריות. כמו כן, לא ברור מה יהיה שיעור העובדים מתוכם, שיפוטר באופן קבוע. הצמיחה הצפויה תלויה במידה רבה בהתאוששות של שוק העבודה. סיכונים לתחזית הינם סגרים משמעותיים, כתוצאה מווריאנטים נוספים, או גלי תחלואה עשויים להביא להתפתחויות שונות ולסטיית מתחזית הצמיחה. חוסר הוודאות בנוגע להתמודדות עם הנגיף בעולם והיקף הנזק יכולים להשפיע בצורה משמעותית על הסחר העולמי, שוקי ההון וההשקעות, גם בשנת 2021. לעומת זאת, התחסנות נרחבת ויעילה עשויה לסייע להתאוששות מהירה של הכלכלה המקומית והעולמית.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק נותרה נמוכה אך במגמת עלייה מתונה. ברבעון הראשון של שנת 2021, עלה המדד "בגין" בכ-0.8%, בהשוואה לירידה של 0.1% בתקופה המקבילה אשתקד ואילו המדד "הידוע" עלה בכ-0.1%, בהשוואה לירידה של 0.5% בתקופה המקבילה אשתקד. ב-12 החודשים האחרונים (מרס 2021 בהשוואה למרס 2020) עלה מדד המחירים לצרכן ב-0.2%. על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש אפריל 2021, בשנים 2021 ו-2022 האינפלציה צפויה להסתכם ב-1.3% ו-1.2%, בהתאמה לתחזית עודכנה כלפי מעלה בהשוואה לתרחיש "החיסון המהיר" מחודש ינואר 2021, בשל מדדי המחירים שנמדדו מאז, שהיו גבוהים מהערכות קודמות של חטיבת המחקר ובשל העלייה במחירי הסחורות ותחזיות האינפלציה בעולם. החיסכון של משקי הבית שהצטבר בשנה החולפת, צפוי לתרום לעליה בביקושים בטווח הקצר ולרדת בהשפעתו בהמשך טווח התחזית. ניתן להעריך כי עד סוף שנת 2022, האינפלציה במחירי המוצרים והשירותים הבלתי סחירים תעלה בהדרגה, אך לרמה נמוכה מעט מזו שאפיינה אותה ערב המשבר.

שוק הדיור

על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, שפורסם בחודש אפריל 2021, נרשמה עלייה של 4.0% במחירי העסקאות שבוצעו בחודשים ינואר - פברואר 2021, בהשוואה לעסקאות שבוצעו בחודשים ינואר - פברואר 2020.

שוק העבודה

משבר הקורונה השפיע באופן משמעותי על שוק העבודה, אשר עד לפרוץ המשבר הפגין עוצמה. לפי סקר כח האדם שפרסמה הלמ"ס, במחצית הראשונה של חודש אפריל השנה, שיעור האבטלה הרחב ירד באופן משמעותי ל-10.6%, בהשוואה ל-11.6% במחצית השנייה של חודש מרס. שיעור האבטלה הרגיל (ללא קשר למשבר הקורונה) נותר יציב על כ-4.7%. הירידה באבטלה חלה על רקע פתיחת המשק והסרה של מרבית הגבלות הקורונה.

לפי סקר משרות פנויות שפרסמה הלמ"ס, בחודש מרס 2021 כמות המשרות הפנויות במשק עמדה על כ-112.5 אלף משרות, האומדן הגבוה ביותר שנצפה מאז תחילת הסקר בשנת 2009. שיעור המשרות הפנויות לחודש מרס עמד על 4.43% בהשוואה ל-2.47% בשנת 2020. הגידול המשמעותי ביותר במשרות הפנויות הינו בענפי אירוח ואוכל (מלונות ומסעדות), בענפי הבידור והפנאי ובענפי המסחר. בחודש מרס 2021, כ-30% מהעסקים היו מעוניינים לגייס עובדים, בהשוואה לכ-21% מהעסקים בחודש פברואר 2021.

שער החליפין

ברבעון הראשון של שנת 2021, עלה שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-3.7%, ואילו שער החליפין של השקל מול האירו ירד בשיעור של כ-0.8%.

בתחילת חודש ינואר 2021, הודיע בנק ישראל כי על מנת לתמוך בהשגת יעדי בנק ישראל ובהתאוששות המשק ממשבר הקורונה ובפרט כדי לתמוך בענפי הייצוא ותחליפי הייבוא שנפגעו מההשפעה השלילית של הירידה בשער החליפין של השקל מול הדולר, בנק ישראל ירכוש בשנת 2021 סכום של 30 מיליארדי דולר (בהמשך לרכישות בסך של כ-21 מיליארדי דולר בשנת 2020). סכום זה גדול באופן משמעותי מהתערבות בנק ישראל בעבר ומהערכות בנק ישראל לגבי העודף הצפוי בחשבון השוטף במהלך שנת 2021, כך שהרכישות ימתנו גם מגמות לייסוף הנובעות מגורמים פיננסיים. הרכישות ימשכו כל עוד הן אינן מביאות לפיחות בסדר גודל שאינו עקבי עם השגת יעדי הבנק בתחום יציבות המחירים והיציבות הפיננסית. במהלך החודשים ינואר - מרס 2021, רכש בנק ישראל כ-13.8 מיליארדי דולר, המהווים רכישה של כ-46% מהיעד השנתי המתוכנן.

רביית בנק ישראל

על פי הערכה עדכנית של מחלקת המחקר בבנק ישראל מחדש אפריל 2021, צפויה הרביית לעמוד בשנה הקרובה על 0.1%. בחודש אפריל 2020, הפחית בנק ישראל את הרביית לרמה של 0.1%, על רקע משבר הקורונה והרעת התנאים הכלכליים במשק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה. במהלכו של המשבר, בנק ישראל החליט על הפעלת כלים נוספים כדי לסייע בהתמודדות עם המשבר. הצעדים שנקטו נועדו לצימצום הפגיעה הכלכלית ולהבטחת המשך פעילותם התקינה של השווקים הפיננסיים, להגברת התמסורת מרבית בנק ישראל לרביית השוק ולעידוד הביקושים והאינפלציה. זאת תוך הקלה בתנאי האשראי, בין השאר בעזרת הפעלת מנגנוני אשראי ייחודיים וממוקדים. הכלים כללו מתן הלוואות לבנקים, אשר הותנו במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים, כולל מתן הלוואות ברבית קבועה בשיעור שלילי של 0.1%, כנגד הלוואות שהבנקים ייתנו לעסקים קטנים ברבית שלא תעלה על פריים ועוד 1.3%, והרחבת התכנית במסגרתה מתבצעות עסקאות רכישה מחדש ("ריפוי") מול גופים פיננסיים, כך שעסקאות אלו יוכלו לכלול גם אגרות חוב תאגידיות כבטוחה, בנוסף לתכנית רכישת אגרות חוב מממשלתיות שעליה הכריז בנק ישראל, וזאת על מנת לייצב את השווקים.

הסביבה הגלובלית

העלייה בקצב ההתחשנות בעולם מסייעת להתאוששות הכלכלה העולמית. קרן המטבע עדכנה את תחזיות הצמיחה כלפי מעלה בכל הגושים העיקריים. בשנת 2021, צפויה הכלכלה העולמית לצמוח בכ-6%. ה-OECD צופה שבסיומה של שנת 2021, הצמיחה בארה"ב תגיע ואף תעבור במעט את תוואי הצמיחה המקורי משנת 2019. התוצר הגלובלי צפוי להיות נמוך בכ-3% ביחס לתחזית מלפני המשבר. הסחר העולמי מוסיף לצמוח ורמתו גבוהה מערב המשבר. מדד מנהלי הרכש הגלובלי בחודש מרס עלה לרמה שבה לא היה מאז שנת 2018 (כ-55 נק'), המעידה על התרחבות ניכרת בפעילות הכלכלית. ההתרחבות בפעילות באה לידי ביטוי הן ברכיב השירותים והן ברכיב התעשייה. בשוקי ההון נמשכה מגמת העלייה במחירי המניות, והמדדים העיקריים נמצאים ברמות שיא. מחיר הנפט אופיין בתנודתיות במהלך התקופה, כשבסיכומה עלה במקצת. האינפלציה עלתה בכל הגושים העיקריים, אך מדדי הליבה נותרו נמוכים מיעדי הבנקים המרכזיים. המדיניות המוניטרית בבנקים המרכזיים העיקריים ממשיכה להיות מאוד מרחיבה. ארה"ב מובילה התאוששות כלכלית משמעותית, כתוצאה מהפצת חיסונים מהירה, צמצום המגבלות והשקת תכנית פיסקאלית בהיקף משמעותי של כ-8.5% מהתוצר, ולצידה רפורמת מס מתוכננת, שכלל שתיושם, השפעתה צפויה להיות גלובלית. לתוכנית הפיסקלית צפויה להיות השפעה חיובית על שיעור הצמיחה ועל שוק העבודה בארה"ב והיא צפויה לעודד את המשך מגמת עליית האינפלציה. באירופה, ישנה התגברות בתחלואה שהובילה את המדינות המרכזיות בגוש להודיע על חידוש הסגרים. אלו צפויים לפגוע בצמיחת התוצר.

כלכלת סין ממשיכה בתהליך התאוששות מהיר מהמשבר. נתוני המכירות הקמעונאיות והייצור התעשייתי מצביעים על גידול חד, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

שוקי ההון

המסחר בשוקי ההון בעולם וגם בישראל ברבעון הראשון של 2021, הסתכם בעלויות שערים בכל המדדים המובילים תוך תנודתיות. בשוק המקומי, משבר הקורונה העצים ברבעון הראשון של שנת 2021 את האטרקטיביות של חברות ההייטק בישראל ותרם לעלייה של כ-4% במדד ת"א-טכנולוגיה, שהגיע לשיא כל הזמנים ולזינוק של כ-21% במדד הביומד. מדד ת"א נפס וגז זינוק בכ-23%, בהשפעת עלייה במחירי הנפט. הגיוסים בשוק המניות התגברו אף הם ברבעון הראשון של השנה והסתכמו בכ-9 מיליארד ש"ח. שלישי מהסכום גויס על ידי 33 מנפיקות חדשות, מהם 24 הינ חברות הייטק.

המסחר בשוק אגרות החוב התאפיין בעליות שערים בכל המדדים המובילים, למעט אגרות חוב ממשלתיות שקליות ברבית קבועה שירדו בכ-1.7% ברבעון הראשון של השנה. התשואה לפדיון של אג"ח ממשלתי שקלי ל-10 שנים עלתה מכ-0.8% בסוף דצמבר 2020, לכ-1.1% בסוף מרס 2021, וזאת בדומה לתשואה לפדיון של אג"ח ממשלת ארה"ב ל-10 שנים שעלתה מכ-0.9% בסוף דצמבר 2020 לכ-1.7% בסוף מרס 2021. עלייה בתשואות האג"ח לפדיון של אג"ח אלה, משקפת את ציפיות המשקיעים לעלייה בשיעור האינפלציה.

בסיכום הרבעון הראשון של שנת 2021, עלו מדדי ת"א-35 ות"א-90 בכ-7% בממוצע, ואילו מדד ת"א-SME60 בלט בעלייה של כ-13%. מגמה דומה ניתן לראות גם בארה"ב ובאירופה, עלייה ממוצעת של כ-7% במדדי S&P 500 ו-Dow Jones המייצגים את הכלכלה המסורתית בארה"ב, עלייה של כ-4% במדד FTSE 100 בבורסת לונדון, ועלייה של כ-9% במדדי DAX 30 בבורסת פרנקפורט ו-CAC 40 בבורסת פריז.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב-287 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-171 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 67.8%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה בתקופה ינואר-מרס 2021 על שיעור של 13.0%, בהשוואה ל-8.2% בתקופה המקבילה אשתקד ול-8.6% בכל שנת 2020.

תמצית דוח רווח והפסד

שינוי	שלושת החודשים		
	2020	2021	
ב-%	במיליוני ש"ח		
10.1	655	721	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
(105.7)	157	(9)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
46.6	498	730	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.1)	369	365	עמלות והכנסות אחרות
3.0	637	656	הוצאות תפעוליות ואחרות
90.9	230	439	רווח לפני מסים
218.8	48	153	הפרשה למסים על הרווח
	(2)	13	חלק הבנק ברווחי (הפסדי) חברה כלולה לאחר השפעת המס
			רווח נקי:
66.1	180	299	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
33.3	(9)	(12)	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
67.8	171	287	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	8.2%	13.0%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מהמתכונת בדוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן מרבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

			2020	2021	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
					במיליוני ש"ח
715	714	731	718	729	הכנסות רבית
57	54	69	61	59	הוצאות רבית
658	660	662	657	670	הכנסות רבית, נטו
(3)	64	36	51	51	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית
655	724	698	708	721	סך הרווח המימוני המדווח
-	3	-	(6)	(3)	בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
(9)	20	5	12	3	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
(48)	4	17	25	40	רווחים (הפסדים) ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
(57)	27	22	31	40	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות
712	697	676	677	681	סך כל ההשפעות שאינן מפעילות שוטפת
					רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾

(1) מזה בגין השפעות שינויים במדד - הכנסה בסך של כ-2 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך של כ-16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם ב-681 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-712 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.4%. הקיטון מוסבר מהשפעת שחיקת המרווחים כתוצאה מירידת רבית בנק ישראל ומירידת הרבית הדולרית, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה קוזז בחלקו מהשפעת השינויים במדד ומהשפעת הגידול בהיקפי הפעילות העסקית.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשלושת החודשים		
2020	2021	
		באחוזים
2.31	1.95	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
0.32	0.28	שיעור הוצאה על התחייבויות נושאות רבית
1.99	1.67	פער הרבית הכולל
2.12	1.79	יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגידי.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-9 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 157 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי, אשר נרשמו בשלושת החודשים הראשונים של השנה, נבעו מקיטון בהפרשה הקבוצתית, בעיקר עקב שיפור במדדים המאקרו כלכליים ובאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק.

בתקופה המקבילה אשתקד, ההוצאות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקר מגידול בהפרשה הקבוצתית, בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה וחוסר הוודאות באשר להשפעתה על מצב הלווים וגידול בהיקף החובות הבעייתיים כתוצאה מכך.

להלן פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
54	28	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(27)	(25)	קיטון בהוצאה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
27	3	הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
130	(12)	הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי
157	(9)	סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
		מזה:
124	(13)	הוצאות (הכנסות) בגין אשראי מסחרי
4	7	הוצאות בגין אשראי לדיור
29	(3)	הוצאות (הכנסות) בגין אשראי פרטי אחר
0.12%	0.01%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.59%	(0.05%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.71%	(0.04%)	שיעור סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-361 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-368 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.9%.

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
31 במרס 2020	31 במרס 2021	
במיליוני ש"ח		
57	50	ניהול חשבון
25	26	כרטיסי אשראי
184	198	פעילות בשוק ההון
54	43	הפרשי המרה
20	19	עמלות מעסקי מימון
28	25	עמלות אחרות
368	361	סך כל העמלות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-656 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-637 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.0%.
להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
31 במרס 2020	31 במרס 2021	
במיליוני ש"ח		
379	398	משכורות והוצאות נלוות
86	85	אחזקה ופחת בניינים וציוד
24	26	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
2	3	הוצאות סילוק
146	144	הוצאות אחרות למעט הוצאות סילוק
637	656	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-398 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-379 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.0%. הגידול מוסבר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב-85 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-86 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-147 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-148 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה ב-153 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל-34.8% לעומת 20.9% בתקופה המקבילה אשתקד, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 34.2%. הגידול בשיעור המס האפקטיבי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע מהכנסות מסים בגין שנים קודמות, בסך של 35 מיליון ש"ח, שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם ב-13 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-337 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע בעיקר מהרווח הנקי לרבעון המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 287 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 42 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 8 מיליון ש"ח.

המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-172,475 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-149,531 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2020 ול-167,778 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 15.3% ו-2.8%, בהתאמה.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	
ב-1%		במיליוני ש"ח	
1.5	90,970	92,321	אשראי לציבור, נטו
12.2	13,105	14,705	ניירות ערך
2.9	57,802	59,471	מזומנים ופקדונות בבנקים
3.5	141,677	146,600	פקדונות הציבור
(15.4)	4,394	3,716	אגרות חוב וכתבי התייבות נדחים
3.7	9,141	9,478	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	
ב-1%		במיליוני ש"ח	
55.4	177	275	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
1.2	7,163	7,252	אשראי תעודות
13.7	2,364	2,687	ערבויות והתייבויות אחרות
4.2	10,683	11,135	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
(2.6)	8,718	8,493	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
7.4	7,797	8,374	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
3.6	36,902	38,216	התייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתייבויות להוצאת ערבויות
			סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

ערך נקוב	31 בדצמבר 2020		31 במרס 2021		במיליוני ש"ח	
	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי		
18,914	453	221	18,335	352	216	חוזי רבית
73,814	1,071	885	83,715	525	709	חוזי מטבע
55,159	789	789	62,121	675	675	חוזים בגין מניות
171	2	2	132	3	3	חוזי סחורות ואחרים
148,058	2,315	1,897	164,303	1,555	1,603	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-92,321 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-90,970 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 1.5%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום	31 בדצמבר 2020		31 במרס 2021		במיליוני ש"ח	
	שינוי	ב-1%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי	82.5	82.5	1.4	1,062	75,077	76,139
- לא צמוד	12.3	12.3	1.5	172	11,185	11,357
- צמוד למדד	4.6	4.6	2.6	107	4,143	4,250
מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)	0.6	0.6	1.8	10	565	575
פריטים לא כספיים	100.0	100.0	1.5	1,351	90,970	92,321
סך הכל						

אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת					
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 במרס 2021	
ב-%		במיליוני ש"ח			
2.5	(5.5)	16,724	18,141	17,149	עסקים גדולים
1.8	(6.8)	5,385	5,883	5,481	עסקים בינוניים
(0.3)	5.0	18,876	17,913	18,814	עסקים קטנים וזעירים
1.7	0.7	21,351	21,569	21,719	משקי בית ללא הלוואות לדיור
2.6	10.6	28,336	26,274	29,065	הלוואות לדיור
1.4	22.4	70	58	71	בנקאות פרטית
(14.8)	3.6	1,505	1,237	1,282	גופים מוסדיים
1.4	2.8	92,247	91,075	93,581	סך הכל
מזה: אשראי צרכני ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי					
1.2	(1.5)	17,889	18,379	18,100	משקי בית
(10.3)	6.1	39	33	35	בנקאות פרטית
1.2	(1.5)	17,928	18,412	18,135	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 במרס 2021 ב-132,314 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-129,440 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 2.2%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

שינוי	31 בדצמבר 2020		31 במרס 2021		ענף משק
	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
%	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	
7.2	12.0	15,591	12.6	16,719	שירותים פיננסיים (כולל חברות החזקה)
-	13.2	17,062	12.9	17,059	בינוי ונדל"ן
(1.2)	7.9	10,263	7.7	10,139	תעשייה
0.3	5.7	7,368	5.6	7,389	מסחר
1.9	50.9	65,820	50.7	67,068	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור
4.5	10.3	13,336	10.5	13,940	אחרים
2.2	100.0	129,440	100.0	132,314	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים):

31 במרס 2021				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני* במיליוני ש"ח		
677	1,563	415	1,148	שירותים פיננסיים	1.
1,001	1,001	500	501	שירותים פיננסיים	2.
975	975	633	342	תעשייה	3.
730	730	173	557	אספקת חשמל ומים	4.
556	556	5	551	שירותים פיננסיים	5.
394	493	371	122	בינוי ונדל"ן - בינוי	6.

31 בדצמבר 2020				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני* במיליוני ש"ח		
1,000	1,000	500	500	שירותים פיננסיים	1.
907	907	609	298	תעשייה	2.
777	777	191	586	אספקת חשמל ומים	3.
557	712	290	422	שירותים פיננסיים	4.
506	506	5	501	שירותים פיננסיים	5.
396	495	401	94	בינוי ונדל"ן - בינוי	6.

* כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

ההשקעה בניירות ערך ליום 31 במרס 2021 הסתכמה ב-14,705 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-13,105 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 12.2%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	
	%		במיליוני ש"ח	
90.3	91.1	11,831	13,398	אגרות חוב ממשלתיות
2.5	2.4	321	354	אגרות חוב של בנקים (1)
4.8	3.9	634	571	קונצרני
0.1	0.1	12	13	קונצרני בערבות ממשלות
2.3	2.5	307	369	מניות (2)
100.0	100.0	13,105	14,705	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

ב-31.12.20 כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בבעלות ובערבות ממשלות זרות בסך של 32 מיליון ש"ח.

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 77 מיליון ש"ח, השקעה במניות וסלי מדדי מניות במט"ח בסך של 107 מיליון ש"ח, השקעה בקרנות גידור בסך של 33 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות ובסלי מדדי מניות הנסחרים בבורסה בתל-אביב בסך של 146 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 80 מיליון ש"ח, השקעה במניות ובסלי מדדי מניות במט"ח בסך של 55 מיליון ש"ח, השקעה בקרנות גידור בסך של 30 מיליון ש"ח והשקעה במניות ובסלי מדדי מניות הנסחרים בבורסה בתל-אביב בסך של 135 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021		
%	%	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
51.3	56.4	23.3	1,568	6,719	8,287
2.2	1.8	(4.6)	(13)	285	272
44.2	39.3	(0.3)	(17)	5,794	5,777
2.3	2.5	20.2	62	307	369
100.0	100.0	12.2	1,600	13,105	14,705

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 במרס 2021:

סך הכל	מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל	
				במיליוני ש"ח
369	82	39	248	מניות וקרנות השקעה פרטיות
8,030	-	-	8,030	אגרות חוב ממשלתיות במטבע ישראלי
529	-	217	312	אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי
5,777	-	5,716	61	אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות נכסים
14,705	82	5,972	8,651	סך הכל
100.0	0.6	40.6	58.8	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	
		במיליוני ש"ח
4,150	4,160	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 4,099 מיליון ש"ח; 31.12.20 - 4,051 מיליון ש"ח)
1,352	1,327	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 1,268 מיליון ש"ח; 31.12.20 - 1,312 מיליון ש"ח)
29	29	צרפת
28	29	קנדה
50	51	גרמניה
84	73	המזרח הרחוק, אוסטרליה ואחרים (3 מדינות; 31.12.20 - 4 מדינות)
101	108	אירופה (3 מדינות; 31.12.20 - 3 מדינות)
5,794	5,777	סך הכל

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 0.5% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראל, לפי ענפי משק:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	
במיליוני ש"ח		
125	106	חשמל ומים
169	161	בניה ונדל"ן
60	60	שירותים פיננסיים
82	101	בנקים
30	34	תעשיה
15	15	מסחר
51	52	תחבורה
4	-	שירותים ציבוריים
536	529	סך הכל

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים** - מסתכמות ב-5,777 מיליון ש"ח (1,733 מיליון דולר) (כולל חברות זרות בסך של 349 מיליון ש"ח, אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 4,099 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח, שרובן, נסחרות בחו"ל בסך של 61 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 1,268 מיליון ש"ח). 97% מאגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) בקבוצת דירוג A ומעלה, כאשר כ-4.4% מהחשיפה הינה למוסדות בנקאיים ופיננסיים מובילים במדינות OECD. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאיננו ממשלה) אינה עולה על 0.8% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-3.5 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-67 מיליון ש"ח (כ-20 מיליון דולר), בהשוואה לכ-42 מיליון ש"ח (כ-13 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2020.

יתרת הרווחים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 31 במרס 2021 הסתכמה ב-89 מיליון ש"ח.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 במרס 2021 הסתכמו ב-59,471 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-57,802 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 2.9%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2021 הסתכמו ב-146,600 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-141,677 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 3.5%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021		
%		במיליוני ש"ח			
79.7	78.7	112,861	115,429	מטבע ישראלי	
3.8	3.5	5,365	5,113	- לא צמוד	
16.1	17.4	22,885	25,482	- צמוד למדד	
0.4	0.4	566	576	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)	
100.0	100.0	141,677	146,600	פריטים לא כספיים	
				סך הכל	

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 במרס 2021	
ב-%		במיליוני ש"ח			
(4.1)	(18.0)	12,867	15,055	12,340	עסקים גדולים
(0.1)	(1.8)	5,707	5,805	5,702	עסקים בינוניים
0.4	19.6	24,358	20,450	24,465	עסקים קטנים וזעירים
2.0	9.2	63,338	59,194	64,630	משקי בית
2.1	(0.7)	9,097	9,360	9,292	בנקאות פרטית
14.7	76.3	26,310	17,113	30,171	גופים מוסדיים
3.5	15.5	141,677	126,977	146,600	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2021 עמד על 413 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-388 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 6.4%.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרס 2021 הסתכמו ב-3,716 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,394 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של 15.4%.

ביום 4 במאי 2021, החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא כתבי התחייבות נדחים סדרה כב', אשר הונפקו לציבור בחודש יוני 2016. בהתאם לכך, ביום 26 ביוני 2021, יפדו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה כב' בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח. בעקבות ההחלטה על פדיון מוקדם מלא, כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה כב' לא הוכרו בהון הפיקוחי של הבנק ליום 31 במרס 2021.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 במרס 2021 ב-9,478 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-9,141 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 3.7%.
לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% יחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ליחסי הון מינימליים אלו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיוור למועד הדיווח. לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 (כפי שעודכנה לאחרונה ביום 22 במרס 2021) בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיוור, שהועמדו ויועמדו במהלך תקופת הוראת השעה (החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021 (להלן - "תום תוקף ההוראה")), וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם להוראת השעה, ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחס ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. עם זאת, נקבע, כי הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה מהאמור. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים, לפי נתוני מועד הדיווח הינם 8.28%-I-11.78% בהתאמה.

- בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:
- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הקבוצה ובהתחשב ביעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת.
  - תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
  - קביעת יעדי ההון נעשית לפי דרישת ההון הגבוהה יותר, מבין תוצאות ה-ICAAP לבין הנדרש בתרחיש הקיצון.
  - מקדם שמרנות וכרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.
- למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.
- יעדי ההון הפנימיים שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם בהתאם ליעדים הרגולטוריים, כדלקמן:
- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.30% יחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.78%. בהינתן ההקלה של בנק ישראל, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8.30% יחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.78%.
  - במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% יחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, כשהעיקריים בהם הינם סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים לרבות סיכון הרבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. כל זאת מבוצע בהלימה לדיאלוג מול בנק ישראל. אמידת הסיכונים מביאה בחשבון, גם את היבטי משבר הקורונה והשלכות אפשריות על הבנק.

מבחני הקיצון

הבנק מיישם תשתית תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" על פני שלוש שנים, בתחום סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד. מתווה תרחישי הקיצון, כולל גם השפעות קיצוניות של משבר הקורונה. למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2021 עומדת התקרה על 10%.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי תווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו, עד ליום 31 בדצמבר 2021.

- ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות שעלתה הוערכה בכ-2007 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 במרס 2021, היה מביא לקיטון של כ-0.03% ביחסי הלימות ההון.

- במהלך שנת 2018, קיבל דירקטוריון הבנק החלטה על ביצוע מהלכי התייעלות נוספים באוצר החייל. ברבעון השלישי של שנת 2018, התקבלה החלטה על מיזוג וביום 1 בינואר 2019 מוזג אוצר החייל עם ולתוך הבנק. החלטות אלו והשלכותיהן הצפויות הינן מעבר לתכנית התייעלות המקורית של הקבוצה, משנת 2016. בגין מהלכים אלה ביצעה הקבוצה הפרשה לפיצויים מוגדלים בסך של 82 מיליון ש"ח (53 מיליון נטו לאחר השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 במרס 2021 היה מביא לקיטון נוסף של 0.04% ביחסי הלימות ההון.

- ביום 28 ביולי 2020 וביום 3 בנובמבר 2020, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, על פיה יתאפשר לכ-60 עובדים קבועים בבנק, המשתייכים לאוכלוסיית היעד שהוגדרה, לפרוש בפרישה מוקדמת ובתנאים מועדפים.

התוכנית הגדילה את ההפסד הכולל האחר (ברוטו) בסך של 48 מיליון ש"ח בגין התחייבות לפיצויים ולהטבות לאחר פרישה. כמו כן, ברבעון הרביעי של שנת 2020 בוצעה הפרשה נוספת לפיצויים מוגדלים בסך של כ-50 מיליון ש"ח בגין פרישה מוקדמת נוספת הצפויה בשנים הקרובות. סך ההשפעה נטו, לאחר השפעת המס בגין מהלכים אלה הסתכם ב-65 מיליון ש"ח. ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 במרס 2021, היה מביא לקיטון של 0.08% ביחסי הלימות ההון.

יישום ההוראות

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2020 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות הונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בחברה הבת הבנקאית בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי שלה.

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2021	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
9,369	9,698	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,749	1,842	הון רובד 2, לאחר ניכויים
12,118	11,540	סך כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
76,203	76,292	סיכון אשראי
883	919	סיכונים שוק
6,729	6,759	סיכון תפעולי
83,815	83,970	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון
11.18%	11.55%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.46%	13.74%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.29%	8.28%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.79%	11.78%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרס 2021 עמד על 11.55%, בהשוואה ל-11.18% ליום 31 בדצמבר 2020. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2021 עמד על 13.74%, בהשוואה ל-14.46% ליום 31 בדצמבר 2020.

ההון הכולל ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-11,540 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12,118 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2020. בסיס ההון הושפע מחד מרווח בסך של 287 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 42 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 8 מיליון ש"ח, ומאידך, גידול זה קוזז בירידה במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון

הפיקוחי (ראה אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, לעיל).

נכסי הסיכון ליום 31 במרס 2021 הסתכמו ב-83,970 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-83,815 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

2020 בדצמבר 31	2021 במרס 31	
	באחוזים	
		בנק מסד בע"מ
14.03%	14.41%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.19%	15.52%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף - הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכולל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בהתאם להוראת השעה (כפי שעודכנה לאחרונה ביום 22 במרס 2021). ההקלה תהיה בתוקף עד ליום 30 בספטמבר 2021, כאשר לאחר מכן ההקלה תחול ל-24 חודשים נוספים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה, או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם להוראה, הנמוך מביניהם.

יחס המינוף ליום 31 במרס 2021 עומד על 5.31%, בהשוואה ל-5.29% ליום 31 בדצמבר 2020.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד שאישר דירקטוריון הבנק (כפי שעודכנה ביום 9 ביוני 2015 וביום 14 באוגוסט 2017), הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית. יובהר, כי החל משנת 2017, הרווח הנקי השנתי מתייחס לרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע ממסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור א.ב' לדוחות הכספיים לשנת 2020.

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2018:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הכל דיבידנד ששולם	דיבידנד למניה
		במיליוני ש"ח	בש"ח
5 במרס 2018	21 במרס 2018	95	0.95
28 במאי 2018	5 ביוני 2018	60	0.60
14 באוגוסט 2018	2 בספטמבר 2018	100	1.00
20 בנובמבר 2018	9 בדצמבר 2018	100	1.00
12 במרס 2019	20 במרס 2019	105	1.05
28 במאי 2019	17 ביוני 2019	85	0.85
13 באוגוסט 2019	29 באוגוסט 2019	110	1.10
26 בנובמבר 2019	12 בדצמבר 2019	110	1.10
15 במרס 2020	31 במרס 2020	125	1.25

לאור מכתבה של המפקחת על הבנקים, מיום 29 במרס 2020, לכל הבנקים המסחריים ולהוראת השעה מיום 31 במרס 2020, המתקנת את הוראת ניהול בנקאי תקין 201, בו נכללה בקשה, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות הנובעת מהתפתחות המשבר, קיים דירקטוריון הבנק, ביום 16 באפריל 2020, דיון על מדיניות הדיבידנד המפורטת לעיל והחליט, כי הבנק יימנע מלחלק דיבידנד לבעלי מניותיו במהלך תקופת הוראת השעה (שנקבעה במקור לשישה חודשים, עד ליום 30 בספטמבר 2020, עם אפשרות הארכה לשישה חודשים נוספים. ביום 16 בספטמבר 2020, הוארכה הוראת השעה עד ליום 31 במרס 2021). יצויין כי, ביום 22 במרס 2021, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת השעה, לפיו הוארכה תקופת הוראת השעה עד ליום 30 בספטמבר 2021. על רקע ציפיות הפיקוח על הבנקים לגבי המערכת הבנקאית בנושא, בהתבסס על המשך חוסר הוודאות הכלכלית וההשפעה האפשרית של המשך פגיעה במשק, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 במרס 2021, להמשיך לא לחלק דיבידנד בעת הזו.

מובהר, כי מעבר לאמור לא חל שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק והיא נותרה בעינה. דירקטוריון הבנק יהיה רשאי לבחון בכל עת את ההחלטה בעניין יישום חלוקת הדיבידנד ולשנותה, לפי שיקול דעתו.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור 11א' לתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 28א' לדוחות הכספיים לשנת 2020.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות*

חלק המגזר מסך ההכנסות 31 במרס		שלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס			
2020	2021	השינוי	2020	2021	
ב-%		ב-%	במיליוני ש"ח		
9.6	9.2	2.0	98	100	עסקים גדולים
6.0	4.9	(13.1)	61	53	עסקים בינוניים
25.0	22.3	(5.5)	256	242	עסקים קטנים וזעירים
46.3	42.2	(3.4)	474	458	משקי בית
2.9	2.6	(6.7)	30	28	בנקאות פרטית
7.6	5.4	(24.4)	78	59	גופים מוסדיים
2.6	13.4	440.7	27	146	ניהול פיננסי
100.0	100.0	6.1	1,024	1,086	סך הכל

ב. רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס		
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
(3)	44	עסקים גדולים
23	21	עסקים בינוניים
48	47	עסקים קטנים וזעירים
51	58	משקי בית
9	7	בנקאות פרטית
22	12	גופים מוסדיים
21	98	ניהול פיננסי
171	287	סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

חלק המגזר מסך האשראי לציבור		אשראי לציבור			
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס			
2020	2021	השינוי	2020	2021	
%-ב	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח		
19.7	19.0	(0.7)	17,572	17,441	עסקים גדולים
6.2	6.0	(1.4)	5,533	5,454	עסקים בינוניים
19.5	20.0	5.6	17,361	18,338	עסקים קטנים וזעירים
52.7	53.7	4.6	46,973	49,136	משקי בית
0.1	0.1	7.5	53	57	בנקאות פרטית
1.8	1.2	(30.0)	1,621	1,135	גופים מוסדיים
100.0	100.0	2.7	89,113	91,561	סך הכל

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור		פקדונות הציבור			
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס			
2020	2021	השינוי	2020	2021	
%-ב	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח		
10.6	8.4	(4.9)	12,672	12,048	עסקים גדולים
4.4	3.9	5.4	5,250	5,536	עסקים בינוניים
16.3	16.6	21.9	19,517	23,800	עסקים קטנים וזעירים
44.0	44.2	19.9	52,776	63,296	משקי בית
6.5	6.3	15.6	7,802	9,019	בנקאות פרטית
18.2	20.6	34.7	21,882	29,479	גופים מוסדיים
100.0	100.0	19.4	119,899	143,178	סך הכל

* יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2020				לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2021				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
								במיליוני ש"ח
279	71	41	167	264	76	37	151	הכנסות רבית, נטו
136	27	20	89	131	24	16	91	הכנסות שאינן מרבית
415	98	61	256	395	100	53	242	סך הכנסות
124	80	5	39	(12)	(10)	(6)	4	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
216	37	25	154	230	42	25	163	הוצאות תפעוליות ואחרות
68	(3)	23	48	112	44	21	47	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
40,466	17,572	5,533	17,361	41,233	17,441	5,454	18,338	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
41,937	18,141	5,883	17,913	41,444	17,149	5,481	18,814	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
37,439	12,672	5,250	19,517	41,384	12,048	5,536	23,800	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
41,310	15,055	5,805	20,450	42,507	12,340	5,702	24,465	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-264 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-279 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 5.4%, אשר נבע בעיקר מירידה במרווחים הפיננסיים על הפקדונות עקב ירידת רבית בנק ישראל וירידת הרבית הדולרית. קיטון זה קוזז בחלקו בגידול בהכנסות הרבית שנבע מעליה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-131 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-136 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.7%. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-12 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 124 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בגין הפסדי אשראי אשר נרשמו בשלושת החודשים הראשונים של השנה נבעו מקיטון בהפרשה הקבוצתית, בעיקר עקב שיפור במדדים המאקרו כלכליים ובאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק. בתקופה המקבילה אשתקד, ההוצאות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקרם מגידול בהפרשה הקבוצתית בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה וחוסר הוודאות באשר להשפעתה על מצב הלוחים וגידול בהיקף החובות הבעייתיים כתוצאה מכך.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-230 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-216 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 6.5%, אשר נבע מגידול בהוצאות השכר. הגידול מוסבר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-112 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-68 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 64.7%, המוסבר בעיקר מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי כאמור לעיל.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-41,233 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-40,466 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.9%.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-41,444 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41,937 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2020, קיטון בשיעור של 1.2%. היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-41,384 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37,439 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.5%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2021 הסתכמו ב-42,507 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41,310 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2020, גידול בשיעור של 2.9%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2020			לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2021			
סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	
						במיליוני ש"ח
327	9	318	304	5	299	הכנסות רבית, נטו
177	21	156	182	23	159	הכנסות שאינן מרבית
504	30	474	486	28	458	סך הכנסות
33	-	33	4	-	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
370	17	353	372	18	354	הוצאות תפעוליות ואחרות
60	9	51	65	7	58	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
47,026	53	46,973	49,193	57	49,136	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
47,901	58	47,843	50,855	71	50,784	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
60,578	7,802	52,776	72,315	9,019	63,296	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
68,554	9,360	59,194	73,922	9,292	64,630	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-304 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-327 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 7.0%, אשר נבע בעיקר מירידה במרווחים הפיננסיים על הפקדונות עקב ירידת רבית בנק ישראל וירידת הרבית הדולרית. קיטון זה קוזז ברובו בגידול בהכנסות הרבית שנבע מעלייה בהיקפי הפעילות ובכלל זה בפעילות בהלוואות לדיוח.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-182 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-177 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-33 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה מוסברת בעיקר עקב שיפור במדדים המאקרו כלכליים ובאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק. בתקופה המקבילה אשתקד, ההוצאות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקרם מגידול בהפרשה הקבוצתית, בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה וחוסר הוודאות באשר להשפעתה על מצב הלווים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-372 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-370 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-65 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-60 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-49,193 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47,026 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.6%.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-50,855 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47,901 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2020, גידול בשיעור של 6.2%. היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-72,315 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-60,578 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 19.4%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2021 הסתכמו ב-73,922 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-68,554 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2020, גידול בשיעור של 7.8%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-146 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול אשר נבע בעיקר מעלייה בסך של 100 מיליון ש"ח ברווח מהשקעה במניות ובאגרות חוב.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-98 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-21 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח מוסבר מעלייה ברווח מהשקעה במניות ובאגרות חוב, כאמור ומגידול בחלק הבנק ברווחי כאל, שהסתכם ב-13 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות עיקריות

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 23 סניפים ושלוחות. השקעת הבנק במסד ליום 31 במרס 2021 הסתכמה ב-424 מיליון ש"ח. סך המאזן של מסד ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-10,601 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,349 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 2.4%. סך כל ההון של מסד ליום 31 במרס 2021 הסתכם ב-831 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-804 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 3.4%. הרווח הנקי של מסד הסתכם ב-24.3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-18.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 34.3%. חלק הבנק ברווחי מסד הסתכם ב-12.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-9.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי עמדה על 12.6%, בהשוואה ל-10.3% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 15.52%, בהשוואה ל-15.19% בסוף שנת 2020. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 14.41%, בהשוואה ל-14.03% בסוף שנת 2020. במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 ביוני 2020 נקבעו על ידי דירקטוריון מסד יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5%, עד ליום 31 בדצמבר 2021, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2021.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל. כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותג הבינלאומי "ויזה" ו"מסטרקארד", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי האשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל וכן סולקת כרטיסים ממותג "ישראכרט". השקעת הבנק בכאל ליום 31 במרס 2021 הסתכמה ב-648 מיליון ש"ח. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 15.0%, בהשוואה ל-14.8% בסוף שנת 2020. חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם ב-14.1 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ראה באור 9 לתמצית הדוחות הכספיים באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל ולשומות שהוציא מנהל מס ערך מוסף לכאל.

סקירת הסיכונים

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוחות הכספיים לשנת 2020. על כן, יש לקרוא את הפרק יחד עם פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2020. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין.
כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
ניהול הסיכונים מתבצע ברמת הקבוצה, כאשר תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית, שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל פי העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו, על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבות לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי והמערך המשפטי, וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערכי הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי הינו חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
רו"ח אלי כהן, מכהן כראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO), כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהל ההמשכיות העסקית (בנוסף, מנהל הגנת הסייבר כפוף אליו מקצועית).
סיכוני האשראי מנוהלים על ידי רו"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה העסקית.
סיכון האסטרטגיה והסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי גב' אלה גולן, ראש חטיבת משאבים.
סיכוני הציות מנוהלים על ידי מר אמיר בירנבוים, אשר במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי, מנהל את סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרוו וסיכונים חוצי גבולות, מנהל את יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וממונה על האכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, הוא מכהן כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-QI.
סיכוני ה-ID מנוהלים החל מיום 6 באפריל 2021, על ידי מר אופיר קדוש, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. מתחילת השנה ועד ליום זה, נוהלו על ידי גב' איריס לבנון, משנה למנכ"ל מתף וממלאת מקומו.
סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע.
הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי.
סיכון המוניטין מנוהל על ידי רו"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע בחברה הבת הבנקאית בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית, תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בחברה הבת.
בחברה הבת הבנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי, שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

יא. לבנק ולקבוצה מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים, כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים.

הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון, לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק, כוללים תרחישים מסוג ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2020 ובמסגרת זו הובאו לידי ביטוי השפעות אפשריות של משבר הקורונה, תוך זיהוי ומיפוי מוקדי הסיכון הרלוונטיים, בהתאם לאופי ולהתפתחות המשבר.

תרחישי הקיצון, מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. התרחישים ותוצאותיהם מהווים כלי לאיתור נקודות החולשה וקבלת החלטות. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון, באמצעות נקיטת אמצעים שונים. בנוסף, בהתאם לדרישת בנק ישראל, הבנק מחשב מבחן קיצון על בסיס פרמטרים אחידים למערכת הבנקאית. תרחישי הקיצון האחידים, מהווים עבור בנק ישראל, כלי לקבלת תמונה הוליסטית ועדכנית על המשק הישראלי ועל יכולת המערכת הבנקאית להוסיף ולהעמיד אשראי לציבור תוך שמירה על יציבותה.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2020.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאתגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים אשראי.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

הבנק ממשיך לפעול לניטור מוקדי הסיכון בתיק האשראי ולבחינת הלקוחות, אשר עלולים להיות מושפעים מהתמשכות המשבר. כמו כן, הבנק נוקט באמצעים למזעור סיכונים אשראי.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 במרס 2021, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל חוזרים ובהם דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזרים נקבע, בין היתר, כי שינויים בתנאי הלוואות וביניהם דחייה במועדי תשלום, ויתורים על רבית פיגורים והארכות של תקופות לפרעון לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש. בנק ישראל מעודד את הבנקים לבצע שינויים זהירים בתנאי הלוואות, אשר מבוססים על הבנת סיכון האשראי של הלווה, ואשר עקביים עם חוקים, תקנות והוראות רלוונטיות ויכולים לסייע לפרעון החוב.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה באור ג.1 (4) בתמצית הדוחות הכספיים.

מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי משבר הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי:

31 במרס 2021

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח	פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽³⁾	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים	
		חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾
חובות לא בעייתיים לגביהם בוצעה דחייה		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים	
		חובות בדירוג ביצוע		חובות בדירוג ביצוע		חובות בדירוג ביצוע		חובות בדירוג ביצוע		חובות בדירוג ביצוע		חובות בדירוג ביצוע	
		חובות שאינם בדירוג ביצוע		חובות שאינם בדירוג ביצוע		חובות שאינם בדירוג ביצוע		חובות שאינם בדירוג ביצוע		חובות שאינם בדירוג ביצוע		חובות שאינם בדירוג ביצוע	
מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	של יותר מ-6 חודשים	של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	של יותר מ-3 חודשים	סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות ביצוע	חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות ביצוע	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	פעילות לווים בישראל		
	יתרת חוב רשומה	של יותר מ-6 חודשים	של יותר מ-3 חודשים	סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות ביצוע	חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות ביצוע	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	במיליוני ש"ח		
-	20	4	-	4	-	-	4	3	4	2	7	עסקים גדולים	
10	106	3	-	3	3	-	-	1	3	2	4	עסקים בינוניים	
47	1,044	127	10	140	105	-	35	15	19	338	155	עסקים קטנים	
106	5,105	33	131	164	138	-	26	88	11	327	252	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
12	447	28	7	35	30	-	5	14	7	795	49	אנשים פרטיים - אחר	
175	6,722	195	148	346	276	-	70	121 ⁽²⁾	44	1,464	467	סך הכל ליום 31.3.21	
									125	5,778	1,754	סך הכל ליום 31.12.20	

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תכנית רוחבית בסך 213 מיליון ש"ח.

(2) מזה: סווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית בסך 77 מיליון ש"ח.

(3) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אחרת אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

30 באפריל 2021				
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח				
סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	פעילות לווים בישראל	
		במיליוני ש"ח	עסקים גדולים	עסקים בינוניים
4	2	7		
-	-	-		
16	234	136		
10	242	187		אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
4	410	25		אנשים פרטיים - אחר
34	888	355		סך הכל

עם פרוץ משבר הקורונה, אימץ הבנק את ההקלות הרגולטוריות שניתנו על ידי בנק ישראל ואיפשר ללקוחותיו לדחות חזר תשלומים של הלוואות. התקופה להגשת הבקשות לדחיית הלוואות נקבעה עד ליום 31 בדצמבר 2020.

בנוסף, על פי מתווה בנק ישראל, איפשר הבנק ללקוחות שעומדים במספר תנאים מצטברים, להסדיר לוח תשלומים מקל לפרעון החוב (זאת, בשונה מהקפאה או דחיית החוב). התקופה להגשת בקשות במסגרת מתווה זה, היתה מיום 1 בינואר 2021 עד ליום 31 במרס 2021.

קיימת ירידה משמעותית בהיקף האשראי המוקפא. נכון ליום 31 במרס 2021, שיעור החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים מהווה כ-0.5% מסך האשראי לציבור, בהשוואה ל-1.9% ביום 31 בדצמבר 2020.

במקביל, הבנק מעמיד ללקוחותיו העסקיים הלוואות במסגרת הקרן בערבות המדינה, המאפשרות להם להתמודד עם התמשכות המשבר והשלכותיו.

אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

31 במרס 2021		פעילות לווים בישראל	
במיליוני ש"ח			
1,407		עסקים קטנים וזעירים	
447		עסקים בינוניים	
164		עסקים גדולים	
2,018		סך הכל	

עם פרוץ המשבר, חתם הבנק על הסכם עם החשב הכללי, יחד עם בנקים נוספים במערכת הבנקאית ואחרים, להעמדת הלוואות בערבות מדינה, שמטרתן לסייע לעסקים בישראל להתמודד עם קשיי תזרים שנוצרו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה ולצורך כך הוקמו הקרנות הייעודיות, "הקרן לעסקים קטנים ובינוניים לנפגעי קורונה" ו"הקרן לעסקים גדולים להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה".

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיבו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים ליום 31 במרס 2021, הסתכם ב-2,178 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,295 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של 5.1%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה ליום 31 במרס 2021, עמד על 1.6%, בהשוואה ל-1.8% בסוף שנת 2020.

20.0% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 12.8% לענף הנדל"ן, 10.9% לענף המסחר ו-28.6% לענף הלקוחות הפרטיים, רבות הלוואות לדיור.

יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 2.0%, בהשוואה ל-2.2% בסוף שנת 2020.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור 12.ב. (1) לתמצית הדוחות הכספיים.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

31 במרס 2020				31 במרס 2021				
סך הכל	פרטי	לדיוור	מסחרי	סך הכל	פרטי	לדיוור	מסחרי	
				במיליוני ש"ח				
89,627	20,327	25,709	43,591	91,027	20,795	28,399	41,833	סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: ⁽¹⁾
31,958	13,211	1,954	16,793	36,287	12,661	3,493	20,133	סיכון אשראי מאזני
121,585	33,538	27,663	60,384	127,314	33,456	31,892	61,966	סיכון אשראי חוץ מאזני
								סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:								
2,654	825	341	1,488	2,470	657	329	1,484	לא בעייתי
1,842	305	225	1,312	1,898	273	338	1,287	סך הכל בעייתי: ⁽²⁾
940	84	215	641	1,173	71	254	848	- השגחה מיוחדת ⁽³⁾
145	73	-	72	103	55	-	48	- נחות
757	148	10	599	622	147	84	391	- פגום
4,496	1,130	566	2,800	4,368	930	667	2,771	סך הכל סיכון אשראי מאזני
564	118	3	443	632	118	5	509	סיכון אשראי חוץ מאזני
5,060	1,248	569	3,243	5,000	1,048	672	3,280	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
257	27	194	36	202	14	163	25	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר
126,645	34,786	28,232	63,627	132,314	34,504	32,564	65,246	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
נכסים שאינם מבצעים								
660	121	5	534	566	113	84	369	חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית

31 בדצמבר 2020								
סך הכל	פרטי	לדיוור	מסחרי					
				במיליוני ש"ח				
89,688	20,438	27,721	41,529					סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: ⁽¹⁾
34,710	13,068	2,946	18,696					סיכון אשראי מאזני
124,398	33,506	30,667	60,225					סיכון אשראי חוץ מאזני
								סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:								
2,347	568	329	1,450					לא בעייתי
2,036	330	286	1,420					סך הכל בעייתי: ⁽²⁾
1,301	119	250	932					- השגחה מיוחדת ⁽³⁾
111	57	-	54					- נחות
624	154	36	434					- פגום
4,383	898	615	2,870					סך הכל סיכון אשראי מאזני
659	131	3	525					סיכון אשראי חוץ מאזני
5,042	1,029	618	3,395					סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
217	18	156	43					מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר
129,440	34,535	31,285	63,620					סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
נכסים שאינם מבצעים								
524	120	36	368					חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2020			לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2021			
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
709	156	553	709	156	553	577	190	387	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
278	99	179	98	24	74	125	76	49	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה
(45)	(1)	(44)	-	-	-	(17)	(17)	-	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(89)	(20)	(69)	(35)	(5)	(30)	(21)	(5)	(16)	חובות פגומים שנמחקו
(276)	(44)	(232)	(55)	(17)	(38)	(45)	(13)	(32)	חובות פגומים שנפרעו
577	190	387	717	158	559	619	231	388	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה
מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש									
248	108	140	248	108	140	227	113	114	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
156	60	96	63	17	46	20	11	9	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(53)	(20)	(33)	(8)	(4)	(4)	(8)	(4)	(4)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(124)	(35)	(89)	(22)	(8)	(14)	(23)	(12)	(11)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
227	113	114	281	113	168	216	108	108	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות פגומים									
204	35	169	204	35	169	181	37	144	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילה השנה
118	22	96	53	12	41	25	7	18	גידול בהפרשות
(141)	(20)	(121)	(45)	(8)	(37)	(27)	(8)	(19)	גביות ומחיקות
181	37	144	212	39	173	179	36	143	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה

מדדי סיכון

לשנה שנתיימה ביום	לשלושת החודשים שנתיימו ביום	לשלושת החודשים שנתיימו ביום	
2020 בדצמבר 31	2020 במרס 31	2021 במרס 31	
0.86%	1.07%	0.88%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור מזה:
0.63%	0.79%	0.66%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.23%	0.28%	0.22%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.77%	1.64%	1.65%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.52%	0.71%	(0.04%)	שיעור ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
0.10%	0.15%	0.03%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
1.38%	1.15%	1.35%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
221.3%	146.0%	203.6%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום
160.8%	107.5%	153.5%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
6.9%	13.2%	1.9%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

31 במרס 2021						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
223	10	(6)	139	436	9,311	9,943
88	(3)	(6)	53	135	10,794	11,200
34	1	(1)	124	143	5,399	5,828
208	1	(7)	42	237	6,643	7,246
30	-	-	8	12	15,924	15,976
267	2	6	143	593	12,665	13,809
850	11	(14)	509	1,556	60,736	64,002
171	-	7	84	338	31,892	32,564
320	(5)	(3)	149	284	33,456	34,504
1,341	6	(10)	742	2,178	126,084	131,070
-	-	-	-	-	13,972	13,972
1,341	6	(10)	742	2,178	140,056	145,042
פעילות לווים בחו"ל						
7	-	1	-	-	1,230	1,244
-	-	-	-	-	3,916	3,916
7	-	1	-	-	5,146	5,160
1,348	6	(9)	742	2,178	145,202	150,202

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר), אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 96,710 מיליון ש"ח, 14,336 מיליון ש"ח, 244 מיליון ש"ח, 1,603 מיליון ש"ח ו-37,309 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 68 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 100 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 3,098 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 במרס 2020						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחר						
222	18	50	202	417	10,193	10,933
80	1	11	56	144	9,902	10,183
29	1	8	85	93	6,290	6,548
157	1	-	95	259	8,084	8,653
22	(2)	(2)	6	15	13,145	13,205
178	7	56	269	597	11,412	12,739
688	26	123	713	1,525	59,026	62,261
126	(1)	4	5	224	27,663	28,232
296	8	29	156	320	33,538	34,786
1,110	33	156	874	2,069	120,227	125,279
-	-	-	-	-	10,243	10,243
1,110	33	156	874	2,069	130,470	135,522
פעילות לווים בחו"ל						
1	-	1	8	8	1,358	1,366
-	-	-	-	-	4,572	4,572
1	-	1	8	8	5,930	5,938
1,111	33	157	882	2,077	136,400	141,460

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר), אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 95,233 מיליון ש"ח, 10,504 מיליון ש"ח, 82 מיליון ש"ח, 2,551 מיליון ש"ח ו-33,090 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 173 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 87 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,883 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
237	29	73	157	460	9,376	10,038
90	(2)	18	59	139	10,618	10,997
36	(8)	8	96	145	5,647	6,037
214	23	83	44	245	6,591	7,266
31	-	9	7	14	14,669	14,727
267	14	149	166	636	12,018	13,221
875	56	340	529	1,639	58,919	62,286
164	(2)	41	36	287	30,667	31,285
318	34	77	156	348	33,506	34,535
1,357	88	458	721	2,274	123,092	128,106
-	-	-	-	-	12,740	12,740
1,357	88	458	721	2,274	135,832	140,846
פעילות לווים בחו"ל						
6	-	6	21	21	1,306	1,334
-	-	-	-	-	4,120	4,120
6	-	6	21	21	5,426	5,454
1,363	88	464	742	2,295	141,258	146,300

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 95,870 מיליון ש"ח, 12,798 מיליון ש"ח, 11 מיליון ש"ח, 1,897 מיליון ש"ח ו-35,724 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 88 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 101 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדירור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (6) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדירור בסך 3,001 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה.

חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2021			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
109	2	107	174	3	171	AA- עד AAA
3,103	35	3,068	2,714	35	2,679	A- עד A+
149	7	142	189	7	182	BBB- עד BBB+
34	-	34	43	-	43	B- עד BB+
3,395	44	3,351	3,120	45	3,075	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, נירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לתמצית הדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים, כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, הסתכם ליום 31 במרס 2021 ב-302 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 227 מיליון ש"ח).

מרבית החשיפה של הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים שהינם בעלי איתנות פיננסית גבוהה, אשר מרביתם בקבוצת דירוג השקעה A- ומעלה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021, לא חל שינוי מהותי בחשיפות האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ולא בוצעה הורדת דירוג בדירוג האשראי של מוסדות פיננסיים אלו.

על רקע השלכות משבר הקורונה, בתחילת שנת 2020, חל גידול במרווחי האשראי של מרבית המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם היו לבנק חשיפות אשראי מהותיות. ליום 31 בדצמבר 2020, הצטמצמו מרווחי האשראי לרמות של 0.3%-0.7%, בדומה לרמות ששררו טרם התפרצות נגיף הקורונה. הבנק ממשיך בניטור המוסדות הפיננסיים הזרים ונכון ליום 31 במרס 2021, המרווחים נותרו ברמה דומה לרמה ששררה בסוף שנת 2020.

התיאבון לסיכון המידיתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (93%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד AA- כאשר 6% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-253 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade), מזה כ-50% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-3 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.2 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 במרס 2021, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,731 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות* (1) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2021			
חשיפה			חשיפה			
סך הכל	חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית ⁽²⁾	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית ⁽²⁾	
3,100	33	3,067	2,999	34	2,965	ארצות הברית
2,874	349	2,525	3,072	421	2,651	מדינות אחרות
5,974	382	5,592	6,071	455	5,616	סך כל החשיפות למדינות זרות
25	2	23	32	3	29	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PiGS (פורטוגל, איטליה, יוון וספרד)
209	41	168	166	42	124	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
7	2	5	9	2	7	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נדילות

* כולל מדינות שהחשיפה אליהן עולה על 1% מסך הנכסים של הבנק על בסיס מאוחד או על 20% מההון לפי הנמוך.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדלים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאכון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות ברבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי רבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית.

היקף ההלוואות לדיור

שינוי	לשלושת החודשים שנתיים		
	2020	2021	
ב-1%	במיליוני ש"ח		
9.8	1,520	1,669	ביצועי אשראי לדיור
(37.5)	8	5	הלוואות מכספי הבנק
(25.0)	4	3	הלוואות מכספי האוצר
9.5	1,532	1,677	מענקים מכספי האוצר
(31.5)	251	172	סך הכל הלוואות חדשות
3.7	1,783	1,849	הלוואות שמוחזרו מכספי הבנק
			סך הכל ביצועים

שינוי	ליום 31 במרס		
	2020	2021	
ב-1%	במיליוני ש"ח		
10.0	26,319	28,960	יתרת האשראי לדיור, נטו
(11.5)	312	276	הלוואות מכספי הבנק
48.5	33	49	הלוואות מכספי האוצר*
9.8	26,664	29,285	מענקים מכספי האוצר*
			סך הכל יתרה

* סכום זה אינו נכלל ביתרות המאזניות.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור הלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV, בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2021 כולל כ-70% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בדומה ליום 31 במרס 2020. כ-97% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בהשוואה לכ-94% ביום 31 במרס 2020.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 כוללים כ-65% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה לכ-70% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

בחישוב היחס לא נכללו הלוואות ללא ביטחון נכס.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי הלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן הלוואה. תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2021 כולל כ-90% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-89% ביום 31 במרס 2020. כ-98% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה ליום 31 במרס 2020. ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 כוללים כ-92% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-94% בתקופה המקבילה אשתקד. כל האשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות בולט ובלון.

הלוואות ברבית משתנה

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2021 כולל שיעור של 60% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 17,410 מיליון ש"ח. ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 כוללים סך של 637 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים כ-38% מסך הביצועים וסך של 304 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים כ-18% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2021 כולל כ-82% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכם לסך של 23,807 מיליון ש"ח. ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 כוללים כ-68% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכמים לסך של 1,141 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק הלוואות לדיור לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

סך הכל	למטרת מגורים												
	בביטחון		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד				מגזר לא צמוד				
	סך הכל	דירת מגורים	סך הכל	מגזר צמוד מט"ח	רבית משתנה		רבית קבועה		רבית משתנה		רבית קבועה		
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	
28,960	858	28,102	-	12	16.5	4,621	12.1	3,408	43.1	12,104	28.3	7,957	31.3.21
28,259	863	27,396	-	13	16.6	4,532	12.3	3,362	43.1	11,818	28.0	7,671	31.12.20

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2017	שנת 2018	שנת 2019	שנת 2020	שלושה חודשים 2020	שלושה חודשים 2021
3,756	4,149	4,374	5,915	1,520	1,669
(13.4%)	10.5%	5.4%	35.2%	55.1%	9.8%
(0.01%)	-	0.01%	0.14%	0.05%	0.10%
0.51%	0.50%	0.49%	0.59%	0.49%	0.60%

ביצועי הלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)
 שיעור השינוי בביצועי הלוואות לדיור ביחס לתקופה מקבילה
 שיעור הוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
 שיעור הפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על אשראי לדיור

החל מחודש מרס 2020, איפשר הבנק ללווים, להקפיא את החזר התשלום החודשי של הלוואות לדיור לתקופה של עד תשעה חודשים. המועד האחרון להגשת הבקשה היה ביום 31 בדצמבר 2020. בנוסף, על פי מתווה בנק ישראל, איפשר הבנק ללקוחות שעומדים במספר תנאים מצטברים להסדיר לוח תשלומים מקל לפרעון החוב (זאת בשונה מהקפאה או דחיית החוב). התקופה להגשת בקשות במסגרת מתווה זה חלה מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרס 2021. נכון ליום 31 במרס 2021, תשלומי הלוואות שנדחו הסתכמו ב-11 מיליון ש"ח וזאת בהתאם לאמור בבאור 4.ג1 לתמצית הדוחות הכספיים.

עדכון מגבלות על חלק ההלוואה לדיור ברבית משתנה

ביום 27 בדצמבר 2020, פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", במסגרתו הוחלט לבטל את "מגבלת רבית הפריים" (לפיה היחס בין חלק ההלוואה ברבית משתנה הנושא רבית שעשויה להשתנות, תוך פחות מחמש שנים ממועד אישור ההלוואה, או ממועד קביעת שיעור הרבית הקודם, לבין סך ההלוואה, אינו עולה על 33%) ולהסתפק במגבלת הרבית המשתנה, הקובעת כי לפחות שליש מסך המשכנתא יינתן ברבית קבועה ועד שני השלישים הנותרים יינתנו ברבית משתנה. תחילת התיקונים להוראה החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק, או בבנק אחר, התיקון חל מיום 28 בפברואר 2021.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור וללא נגזרים)

כללי

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי, בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים בקבוצה הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני. באשראי קמעונאי, מתמקד הבנק באשראי המאופייין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שחברת הבת מסד עוסקת אף היא בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל סוג אוכלוסייה בקבוצה. אוכלוסיית היעד בינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר של האשראי, בין היתר, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש. הלוואות לאוכלוסיית המורים הינן הלוואות המשולמות בעיקר באמצעות נכיו ישיר מהשכר. מרבית הלקוחות במגזר משקי הבית בסניפי אוצר החייל הינם שכירים וחלק ניכר מהם עובדים לשעבר במערכת הביטחון. חלק מההלוואות לעובדי מערכת הביטחון הניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פוחת סיכון האשראי הניתן לעובדי מערכת הביטחון במסגרת זו, למינימום. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים מנוכים מן השכר ישירות. כ-79% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינם בגין לקוחות בעלי הכנסה חודשית קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על האשראי לאנשים פרטיים

פרוץ משבר הקורונה לווה ברמת אי וודאות כלכלית גבוהה. הבנק נקט במספר פעולות על מנת לגדר את סיכון האשראי, בין היתר, עדכון הפרמטרים לסיווג חובות בעייתיים והתאמות במודל החיתום ובהנלי העבודה בתחום האשראי. כמו כן, בוצעו הפרשות ברמה הקבוצתית והפרטנית בגישה שמרנית.

מספר אינדיקטורים משקיים מצביעים על תחילת היציאה מהמשבר. ברבעון הראשון של השנה, חל שיפור ביחס בין האשראי הבעייתי לאשראי התקין בבנק ומרבית הלקוחות להם בוצעה הקפאת תשלומי הלוואות בתקופת המשבר, חזרו לשלם את ההלוואות כסדרן. לאור האמור לעיל, בוצעה בחינה מחודשת של מדיניות החיתום והסיווג, מתוך מטרה לחזור ולפעול על פי הפרמטרים שהיו נהוגים טרם המשבר. פעולות אלו נעשות בהדרגה ובאופן מידתי, תוך בחינה שוטפת של תיק האשראי בבנק והמגמות בשוק.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31 בדצמבר	31 במרס	31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס	
2020	2020	2020	2020	2021	
ב-%		במיליוני ש"ח			
2.1	1.8	4,865	4,880	4,969	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1.7	1.1	16,468	16,574	16,753	הלוואות אחרות
1.8	1.2	21,333	21,454	21,722	סך כל סיכון האשראי המאזני
1.1	1.3	4,693	4,681	4,744	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
(3.7)	(4.4)	7,287	7,334	7,014	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(16.5)	(22.6)	1,204	1,299	1,005	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
(3.2)	(4.1)	13,184	13,314	12,763	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
(0.1)	(0.8)	34,517	34,768	34,485	סך כל סיכון האשראי הכולל
(0.4)	(2.7)	20,529	21,024	20,446	ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31 בדצמבר	31 במרס	31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס	
2020	2020	2020	2020	2021	
ב-%		במיליוני ש"ח			
(4.5)	(4.5)	156	156	149	סיכון אשראי פגום
(29.7)	(17.7)	192	164	135	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
0.1	(0.7)	34,169	34,448	34,201	סיכון אשראי לא בעייתי
(0.1)	(0.8)	34,517	34,768	34,485	סך כל סיכון האשראי
(22.2)	(48.1)	18	27	14	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
(4.4)	(4.4)	113	113	108	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
		0.36%	0.54%	(0.06%)	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 במרס 2021					הכנסה קבועה בחשבון*	
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	באלפי ש"ח	
222	515	82	433			ללא הכנסה קבועה
2,266	4,119	502	3,617		עד 10	
3,639	6,475	1,600	4,875		מ-10 עד 20	
6,636	10,613	5,250	5,363		מעל 20	
12,763	21,722	7,434	14,288			סך הכל

31 במרס 2020					הכנסה קבועה בחשבון*	
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	באלפי ש"ח	
199	439	30	409			ללא הכנסה קבועה
2,452	4,292	439	3,853		עד 10	
3,677	6,287	1,269	5,018		מ-10 עד 20	
6,986	10,436	4,385	6,051		מעל 20	
13,314	21,454	6,123	15,331			סך הכל

31 בדצמבר 2020					הכנסה קבועה בחשבון*	
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	באלפי ש"ח	
219	446	45	401			ללא הכנסה קבועה
2,360	4,115	475	3,640		עד 10	
3,717	6,420	1,510	4,910		מ-10 עד 20	
6,888	10,352	4,939	5,413		מעל 20	
13,184	21,333	6,969	14,364			סך הכל

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בחישוב ממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

סיכון אשראי מאזני			תקופה לפירעון	
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 במרס 2021		
				עד שנה
				משנה ועד שלוש שנים
				משלוש שנים ועד חמש שנים
				מחמש שנים ועד שבע שנים
				מעל שבע שנים
				סך הכל
5,347	5,446	5,453		
2,959	3,036	3,033		
4,762	4,894	4,751		
2,864	2,731	2,911		
5,401	5,347	5,574		
21,333	21,454	21,722		

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2020			31 במרס 2021			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			באלפי ש"ח
667	470	197	898	654	244	668	461	207	עד 10
1,256	873	383	1,220	857	363	1,257	857	400	מ- 10 עד 20
3,136	2,040	1,096	3,027	1,975	1,052	3,137	2,006	1,131	מ- 20 עד 40
6,280	3,432	2,848	6,235	3,353	2,882	6,221	3,345	2,876	מ- 40 עד 80
9,047	3,391	5,656	9,064	3,377	5,687	8,934	3,252	5,682	מ- 80 עד 150
8,895	2,262	6,633	9,093	2,345	6,748	8,805	2,146	6,659	מ- 150 עד 300
5,236	716	4,520	5,231	753	4,478	5,463	696	4,767	מעל 300
34,517	13,184	21,333	34,768	13,314	21,454	34,485	12,763	21,722	סך הכל

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.
** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דויר.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2020		31 במרס 2020		31 במרס 2021		סוג האשראי
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		עו"ש
1,372		1,665		1,314		כרטיסי אשראי
3,493		3,215		3,655		אשראי ברבית משתנה
15,862		15,944		16,166		אשראי ברבית קבועה
606		630		587		סך הכל
21,333		21,454		21,722		

בטחונות

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2020			31 במרס 2021			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			סך אשראי המגובה בטחונות*
4,976	880	4,096	4,916	945	3,971	4,962	692	4,270	
4,558	853	3,705	4,474	918	3,556	4,529	664	3,865	*מזה:
418	27	391	442	27	415	433	28	405	בטחונות לא נזילים
									בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושגת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או בעלי מאפיינים של תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכוני אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים להתבטא בירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכוני אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני, לניטור סיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי למגורים, הוראות המפקח על הבנקים, והתקנות הממשלתיות, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית וזהירה המאפשרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מידתיות וזהירות אלה באות לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי והמכירות המוקדמות, וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים. כמו כן, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הנדל"ן והבינוי, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה. מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי, ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט על בסיס חודשי ומצמצם חשיפות בהתאם. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב תשואה. הפרמטרים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לנדל"ן הינם בעיקר שיעור המימון (Loan To Value), יחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה על פי הערכת שווי עדכנית וקיום מקורות יציבים לפרעון האשראי. בחינת הסיכונים בתיק הבינוי מבוצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. משבר הקורונה הביא לחוסר וודאות באשר להמשך הביקושים בתחום הנדל"ן המניב, כאשר קיימת שונות בין סוגי הנכסים המניבים. ככל שתהיה פגיעה בתחום זה, היא צפויה להשפיע בעיקר על נכסים ישנים שאינם באזורי ביקוש. הבנק נוקט במדיניות מידתית ובוחן באופן שוטף את מידת הפגיעה בנכסים מסוג זה.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר	31 במרס		
	2020	2021	
			במיליוני ש"ח
			סיכון אשראי כולל⁽¹⁾
			נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
2,296	2,037	2,306	מזה: קרקע גולמית
4,613	4,584	4,783	נדל"ן בתהליכי בניה
4,494	4,395	4,530	נדל"ן שבנייתו הושלמה
5,631	5,715	5,409	אחר ⁽²⁾
17,034	16,731	17,028	סך הכל

- (1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 5,732 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 779 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 5,108 מיליון ש"ח (31.3.20 - 5,257 מיליון ש"ח, 732 מיליון ש"ח ו-5,027 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.20 - 5,348 מיליון ש"ח, 770 מיליון ש"ח ו-5,285 מיליון ש"ח, בהתאמה)
- (2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, או לוויים ששווי הנכס שלהם למימוש מהיר מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידיים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות. התבחינים שעל פיהם הבנק מגדיר אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני. מידע נוסף ניתן למצוא בדוחות הכספיים לשנת 2020.

ליום 31 במרס 2021, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוזי מאזני, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-568 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-524 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2020 ו-576 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020.

סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. ובכללם סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק, באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

הבנקים המרכזיים והממשלות המשיכו גם ברבעון זה לנקוט בפעולות אשר הביאו לירידה בתנודתיות השווקים הפיננסיים ולעלייה בתשואות חסרות הסיכון לטווחים בינוניים וארוכים.

סיכון רבית

סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשיריו חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. צורותיו העיקריות של סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציונליות.

סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הרבית בתיק הבנקאי. נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית בהתאם להוראות.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פריטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2020			31 במרס 2021			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
7,869	(223)	8,092	7,179	(370)	7,549	8,954	(153)	9,107	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
7,799	(297)	8,096	6,823	(764)	7,587	8,469	(127)	8,596	מזה: תיק בנקאי

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14א' לתמצית הדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו המותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2020			31 במרס 2021			
סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
(86)	(45)	(41)	(28)	(10)	(18)	(136)	(47)	(89)	שינויים מקבילים
(77)	(38)	(39)	(4)	-	(4)	(112)	(36)	(76)	עלייה במקביל של 1%
247	47	200	82	5	77	203	54	149	מזה: תיק בנקאי
249	42	207	60	(4)	64	187	40	147	ירידה במקביל של 1%
									מזה: תיק בנקאי
									שינויים לא מקבילים
(176)	(11)	(165)	(183)	(3)	(180)	(210)	(11)	(199)	התללה ⁽²⁾
206	(8)	214	180	(15)	195	206	(11)	217	השטחה ⁽³⁾
145	(25)	170	125	(20)	145	125	(29)	154	עליית רבית בטווח הקצר
22	63	(41)	(80)	1	(81)	(6)	32	(38)	ירידת רבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מרבית⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2020			31 במרס 2020			31 במרס 2021			
סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
419	1	418	353	10	343	411	(4)	415	שינויים מקבילים
417	-	417	342	-	342	415	1	414	עלייה במקביל של 1%
(725)	(1)	(724)	(667)	(10)	(657)	(713)	4	(717)	מזה: תיק בנקאי
(724)	-	(724)	(656)	-	(656)	(718)	(1)	(717)	ירידה במקביל של 1%
									מזה: תיק בנקאי

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14 א' לתמצית הדוחות הכספיים.

(2) התללה - ירידה ברבית בטווח הקצר ועלייה ברבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עלייה ברבית בטווח הקצר וירידה ברבית בטווח הארוך.

(4) לאחר השפעות מקוזזות.

(5) הרכיבים לגביהם נלקחת בחשבון סביבת רבית שלילית - מכשירים פיננסיים נגזרים, נכסים והתחייבויות במגזר צמוד המדד ואגרות חוב במגזר המט"ח.

(6) בתרחישי ירידת רבית המשקפים רבית שלילית, חושבה השפעת התרחיש על ההכנסות נטו מרבית, בהתאם להנחות שונות.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור" וזאת על רקע הנחיות הגילוי של ה-SEC בדבר הפסקת שימוש בליבור (LIBOR), המבהירות בין היתר את הגילוי הנדרש בנושא. הנחיות הגילוי כאמור פורסמו על רקע הסיכון וחוסר הוודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, במצב שבו החל משנת 2022 ועבור הדולר לתקופות השכיחות החל מיולי 2023, לא יפורסם יותר ליבור, או שיקבע כי הליבור אינו מייצג יותר את שיעורי הרבית הרלוונטיים. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם, לצורך קביעת רביות עוגן חלופיות לרביות הליבור עבור כל אחד מחמש המטבעות הבאים: דולר ארה"ב, לירה שטרלינג, אירו, פרנק שוויצרי ויין יפני. החלופות כוללות, בין היתר, את רביות ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate); ה-SONIA (Sterling Overnight Index Average); ה-ESTER (Euro Short-Term Rate); ה-SARON (Swiss Average Rate Overnight); ה-TONA (Tokyo Overnight Average Rate). העוגנים החלופיים מהווים אמנם פתרונות ישימים בנושא נגזרים, עם זאת, עדיין לא נקבעה הרבית התחליפית לליבור עבור מוצרי המזומן (אשראי ופקדונות) בחלק מהמטבעות ועדיין לא נקבעו הכללים לשימוש ברבית יומית.

ביום 23 במרס 2021, פרסמה הוועדה שהקים הפד האמריקאי (ARRC), שלא יוכל לתמוך ברבית ליבור דולרית צופה פני עתיד עד לסוף שנת 2021 ושעל הבנקים להעריך להתנהל ללא רבית ליבור דולרית צופה פני עתיד. הודעה זו הביאה לבחינת חלופות לשימוש ברבית משתנה יומית (SOFR) וזאת בהתאם למקובל במערכת הבנקאית בישראל ובארה"ב.

להפסקת השימוש בליבור ומעבר לרביות עוגן חלופיות עשויות להיות השלכות רוחביות על הבנק כגון השלכות תפעוליות וחשבונאיות. לעניין זה, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, הובהר כי על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, הבנק נדרש לכלול גילוי בדבר ההיערכות להפסקת השימוש בליבור.

נכון למועד זה, הבנק נמצא בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום הליבור, לרבות בחינה של חלופות אפשריות בכל אחד מהמטבעות המפורטים לעיל, השלכות פיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר לשימוש במטבעות ה"ל" והיערכות הנדרשת, הן בפן העסקי והן בפן ניהול הסיכונים של החשיפות החדשות.

נכון למועד הדיווח ובהתאם להערכות שביצע הבנק, לא קיימת לבנק חשיפה מאזנית מהותית בחוזים הנמשכים מעבר לשנת 2021, המתייחסים לליבור.

חשיפת הבנק לרביית הליבור במסגרת פעילות נגזרים המעוגנת תחת הסדרי ISDA ותחת הסדרים אחרים אינה מהותית. כמו כן, על מנת למזער את הסיכונים המשפטיים הכרוכים בהפסקת רביית הליבור בפעילות נגזרים, חתם הבנק על הפרוטוקול החדש של ISDA המסדיר, בין השאר, את השיטה להתחשבות בגין חוזים ישנים שנחתמו בליבור ואינם פוקעים עד הפסקת פרסום הליבור.

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר לרביית העוגן החלופיות יוצרים לבנק סיכונים שונים כגון: סיכון פיננסי, סיכון מודל, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי ופיקוחי, סיכון טכנולוגי וסיכון עסקי. הבנק זיהה את הסיכונים באמצעות, בין היתר, מיפוי של כל החוזים והחשיפות הרלוונטיות. נכון למועד פרסום הדוח, הבנק נערך לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות, הבנק הקים צוותים ייעודיים שמטרתם, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, הערכת היקף הסיכון, בחינת ההשפעות של כל סיכון, הצעת חלופות לאופן הפחתת הסיכונים, ניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורות אליהם והעברת עדכונים שוטפים להנהלה ולדירקטוריון. בנוסף, נשלחה הודעה ללקוחות הבנק בדבר השינויים הצפויים בנוגע להפסקת השימוש בליבור והמשמעויות האפשריות של שינויים אלה, והכל על פי המידע המצוי בידי הבנק בשלב זה.

בשלב זה מופו הסיכונים הבאים:

- **סיכון פיננסי** - ירידה ברווחיות ו/או גידול בעלויות הנובעים, בין היתר: מהכרה בהפסדים במכשירים פיננסיים המוחזקים על ידי הבנק עקב ביטול חוזים; מערעורים של הלקוחות על קביעת תשלומי הרביית שלהם; מירידה במספר הפעולות ובמחזורי העסקאות הנעשות על ידי הלקוחות; מפתחת פוזיציות חשיפה לרביית הצורך בהתאמת תהליך ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק.
- **סיכון מודל** - בניית מתודולוגיית מחירי העברה המותאמת למעבר לרביית העוגן החלופיות; ביצוע תמחור מוצרים חדש.
- **סיכון משפטי** - בחינת הצורך והדרך לביצוע שינויים לחוזים קיימים וניסוח חוזים חדשים המותאמים להפסקת השימוש בליבור ולסביבה הכלכלית החדשה.
- **סיכון רגולטורי ופיקוחי** - הטמעה של מדיניות, נהלים, חלוקת אחריות.
- **סיכון טכנולוגי** - ביצוע עדכונים לביסיסי המידע ומערכות המידע, לרבות התאמתם לצורך שימוש במוצרים הישנים ובמוצרים החדשים. סיכון זה מתחדד בשל הכרזת ה-ARCC על אי תמיכתו ברביית דולרית צופה פני עתיד.
- **סיכון עסקי** - כולל בעיקר את סיכון הבסיס (basis) שיווצר כתוצאה משובני במנגנוני ה-fallback בין המוצרים השונים (כגון, פקדונות לעומת נגזרים).

השלכות חשבונאיות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר לרביית העוגן החלופיות צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, לרבות שיעורי ההיוון - מעבר למדדי רביית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי ההיוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון, מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים וירידות ערך לנכסים לא פיננסיים. הבנק ממשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים הנובעים מתהליך החלפת רביית העוגן.

החשיפה בבסיס

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה (במיליוני ש"ח):

	% מההון		החשיפה בבסיס בפועל	
	ליום 31 במרס	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס
	2021	2020	2021	2020
מט"י לא צמוד	45	53	5,027	4,409
מט"י צמוד מדד	31	23	2,223	3,075
מט"ח וצמוד מט"ח	(2)	(3)	(239)	(169)

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 במרס 2021 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	4	(1)
ירידה של 10%	(1)	(3)
עלייה של 5%	2	1
עלייה של 10%	16	4

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פורוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 במרס 2021 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי במדד	ירידה של 3%	עלייה של 3%
(99)		
103		

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 במרס 2021			
סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
3,527	-	3,527	3,606	-	3,606	עסקאות גידור:
						חוזי רבית
15,387	14,070	1,317	14,729	13,375	1,354	עסקאות אחרות:
73,814	58,404	15,410	83,715	61,299	22,416	חוזי רבית
55,330	55,330	-	62,253	62,253	-	חוזי מטבע חוץ
148,058	127,804	20,254	164,303	136,927	27,376	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
						סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הינו סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות של פקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הביא בתגובה, למהלכי הפחתות רבית לזמן קצר על ידי הבנקים המרכזיים ולנקיטה במגוון צעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשווקים.

החל משלב זיהוי משבר הקורונה, שמר הבנק על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל. כמו כן, נשמר יחס כיסוי נזילות גבוה מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות בכל המגזרים.

יחס כיסוי הנזילות של קבוצת הבנק לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2021 עמד על 140%, בהשוואה ל-150% בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020. הירידה בהשוואה לרבעון הקודם, נובעת בעיקר ממתן אשראי לטווח ארוך, פרעונות אגרות חוב וגידול ביתרת פקדונות סיטונאיים פיננסיים לטווח קצר.

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על ידי הבנקים הינו 100%. למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה באור 8 לתמצית הדוחות הכספיים.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 31 במרס 2021 ב-73.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-70.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-59.5 מיליארד ש"ח, וכ-13.7 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2021, עומד על 158.8%, בהשוואה ל-155.7% ב-31 בדצמבר 2020.

ביום 31 במרס 2021 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-150.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-146.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגדרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני-ארוך.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 במרס 2021	
במיליוני ש"ח		
3,176	4,740	1
1,488	2,094	2
1,247	1,259	3

סיכונים אחרים

למידע אודות סיכונים אחרים, בין היתר, הסיכונים התפעוליים ואופן ניהולם (ובכלל זה סייבר, אבטחת מידע והמשכיות עסקית), סיכון ציות, סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות - Cross Border), סיכון מימון, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגיה - ראה פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2020 ודוח על הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2020.

לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021, בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות הכספיים לשנת 2020.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק בהם קיימת מדיניות חשבונאית קריטית, מפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020 ולא חל בה שינוי, למעט האמור להלן.

הפרשה להפסדי אשראי

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי וודאות ועל הערכות סובייקטיביות, ולשינויים באומדנים או בהערכות עשויה להיות השפעה מהותית על ההפרשה להפסדי אשראי. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, מתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, ומחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות, כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו. ההפרשה הקבוצתית מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים.

ההפרשה הקבוצתית מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, באמצעות הכפלת שיעורי הפרשה שנקבעו ביתרות האשראי, לרבות מכשירי אשראי חוץ מאזניים המוכפלים במקדמי המרה לאשראי רלוונטיים. שיעורי הפרשה הקבוצתית נקבעים ברמת ענף משק תוך הבחנה בין מקדם הפרשה לאשראי תקין למקדם הפרשה לאשראי בסיווג אשראי בהשגחה מיוחדת או אשראי נחות. שיעורי הפרשה הקבוצתית כוללים סיכום של שני רכיבים:

רכיב ראשון מחושב על בסיס ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו היסטוריים, לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח, או ממוצע הנותן משקל עודף לשיעור המחיקות החשבונאיות נטו בשנה האחרונה, הגבוה מהשניים.

הרכיב השני הינו "התאמה איכותית", אשר תכליתה להתאים באופן שמרני וזהיר את שיעורי הפרשה הקבוצתית לגורמים סביבתיים, אשר יש להם השפעה על הסיכון הגלום בתיק האשראי של הבנק. לצורך קביעת ה"התאמה האיכותית", הבנק מתבסס על מודלים ייעודיים שפיתח. המודלים אומדים את הסיכון ברמת ענף משק, בהתבסס על גורמים סביבתיים, אשר חלקם רלוונטיים לתיק האשראי הספציפי של הבנק ולאיכות ניהולו, וחלקם רלוונטיים למצב המשק בכללותו. הגורמים הסביבתיים אשר כלולים במודלים כוללים, בין היתר, התייחסות לשינויים בנפח החובות, איכות הליך חיתום האשראי וניהולו, איכות הבקורות, ריכוזיות אשראי, מגמות ותנאים כלכליים אזוריים ארציים וענפיים, כמו גם, לנפח ולמגמה של יתרות בפיגור וחובות בעייתיים ולנפח ולמגמה של מחיקות חשבונאיות וגביות.

כל גורם סביבתי כולל אינדיקטורים הרלוונטיים לכימות הסיכון בתחומו, ובהתבסס על שיטה עקבית בה נקבע המשקל שניתן לכל אינדיקטור, האם האינדיקטור צפוי להגדיל או להקטין את ההתאמה הנדרשת, והאם הוא רלוונטי לסך תיק האשראי או לקבוצת חובות מסוימת. בהתבסס על הנ"ל, נאמדת רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי והשפעתה על שיעורי הפרשה הקבוצתית.

בנוסף למדידה הכמותית על פי המודלים כאמור, בוחן הבנק מידי רבעון, באופן סובייקטיבי את הצורך בהגדלה של מקדמי הפרשה הקבוצתית, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי, ובמידת הצורך מעדכן את מקדמי הפרשה הקבוצתית בהתאם.

מאז פרוץ משבר הקורונה, נוכח אי הוודאות הגבוהה שיצר, ועל מנת לשקף את הגידול האפשרי בהפרשות הפרטניות בגין לווים אשר נפגעו מהמשבר אולם טרם זוהו, בין היתר כתוצאה ממהלכים וצעדים שנקטו הממשלה ובנק ישראל לסיוע למשק להיחלץ מהמשבר, הגדיל הבנק את ההתאמות האיכותיות המתקבלות במודלים הכמותיים בשיעורים ניכרים. במסגרת השיקולים בקביעת רמת הפרשה הקבוצתית ליום 31 במרס 2021, שיקף הבנק את הפגיעה במשק ואי הוודאות שיצר משבר הקורונה וששורת כיום. בקביעת רמת הפרשה כאמור, העריך הבנק כי קיימים ענפים אשר הפגיעה בהם משמעותית יותר מאשר בענפים אחרים כדוגמת שירותים עסקיים (הכוללים גם סוכנויות נסיעות), בתי מלון, שירותי אוכל והארוחה, ומסחר. כמו כן, הוגדלה ההתאמה באשראי לאנשים פרטיים ובאשראי לדיר, אשר עלולים להיפגע אף הם מהמשבר, לאור הגידול החד בשיעור המובטלים ואי הוודאות הכלכלית והתעסוקתית. בנוסף להגדלת שבועו בענפים שהוערכו עם סיכון מוגבר, ביצע הבנק הגדלות נוספות של

מקדמי הפרשה הקבוצתית בהתבסס על תבחינים שהוגדרו כדוגמת הגדלה בענפים בהם זוהה שיעור גבוה יחסית של אשראי לעסקים קטנים, הגדלה כפונקציה של שיעור האשראי בדירוגים נמוכים מסך האשראי בענף, ובמקרים מסויימים אף בוצעה סריקה של תמהיל הלזים בענפים ספציפיים לצורך הערכה האם נדרשת הגדלה נוספת של מקדם הפרשה הקבוצתית הרלוונטי.

במסגרת תהליך קביעת הפרשה להפסדי אשראי נותן הבנק התייחסות, בין היתר, גם לאינדיקטורים מאקרו כלכליים. מהיבט זה, התבסס הבנק, בהנחותיו ליום 31 במרס 2021, על תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל שפורסמה ביום 19 באפריל 2021, לפיה הוערך כי לאור התקדמות מבצע החיסונים בחודשים האחרונים והירידה בתחלואה, במהלך שנת 2021 צפויה, התאוששות בצמיחה כך שהיא תסתכם בשיעור שנתי חיובי של כ-6.3%, וכי שיעור האבטלה הרחב הממוצע במהלך שנת 2021 ירד לכ-9.9%.

יש לזכור, כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסט רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות המשמשים בתהליך קביעת הפרשה להפסדי אשראי.

יודגש, כי על אף ההצלחה המסתמנת במהלך החיסונים בארץ, עדיין קיימת אי וודאות לגבי השלכות משבר הקורונה, ובעקבות המהלכים והצעדים שנקטו על ידי הממשלה ובנק ישראל לסיוע למשק, עדיין קיים קושי בהערכת מלוא השפעות המשבר ועוצמת הפגיעה במצב הלזים וביכולת ההחזר שלהם אשר צפויה להתבהר בעתיד.

נוכח אי הוודאות הקיימת במשק, ולצורך בחינת רגישות הפרשה להפסדי אשראי להנחות ולהערכות שונות מאלה שצוינו בתחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל כאמור, ושימשו בקביעת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרס 2021, בחן הבנק תרחישים נוספים. יודגש, כי עקב חוסר הוודאות וההנחות השונות, אין אחדות בתרחישים השונים בכלל הבנקים והם מושפעים משיטות העבודה הנהוגות בכל בנק, מההנחות שהניח כל בנק ומהערכות ואומדנים שונים של כל בנק לגבי השפעות אותן ההנחות ולכן תיתכן שונות בין הערכות הבנקים, אשר יכולה להיות מהותית. במסגרת התרחישים הנוספים שנבחנו לצורך ניתוח הרגישות כאמור, הניח הבנק תרחישים מחמירים הכוללים, במהלך 2021, רמות אבטלה גבוהות יותר ושיעורי צמיחה נמוכים יותר מאלה ששימשו בחישוב הפרשה הקבוצתית בפועל, ותרחישים מקלים הכוללים במהלך 2021 רמות אבטלה נמוכות יותר ושיעורי צמיחה גבוהים יותר מאלה ששימשו בחישוב הפרשה הקבוצתית בפועל. במסגרת ניתוחי רגישות כאמור, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות סובייקטיביות במידה גבוהה, עלה כי הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרס 2021 עלולה היתה לגדול בתרחישים המחמירים בסכום של עד כ-40 מיליון ש"ח, ובתרחישים המקלים עשויה היתה לקטון בסכום של עד כ-40 מיליון ש"ח.

יודגש, כי הוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות, כאשר מחד, קצב התאוששות איטי יותר של המשק עלול להביא להפרשה גבוהה יותר, ומנגד, קיומם של גורמים ממתינים, כגון קצב התאוששות מהיר יותר של המשק וגורמים פנימיים בבנק, כדוגמת איכות תהליך חיתום האשראי, איכות הביטחונות ומנגנוני הבקרה, עשויים להביא לקיטון ברמת הוצאה.

אמידת הפרשה להפסדי אשראי דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים ואמידת השפעותיהם על סיכון האשראי ועל התממשות הפסדי אשראי בעתיד. השימוש באומדנים והערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר ההנהלה מאמינה, כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, אין ודאות, כי הפסדי האשראי כפי שיתוו בעתיד מתיק האשראי הקיים, יהיו זהים לאומדנים והערכות שנקבעו.

הערכות הבנק הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל, בין היתר, כתלות בהיקף התפשטות הנגיף, בתגובת הממשלות והבנקים המרכזיים, בתקופת התמשכות המשבר ובפרמטרים רבים נוספים, כאמור לעיל.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרס 2021 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 25 במאי 2021
י"ד בסיון, תשפ"א

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2021 (להלן - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

25 במאי 2021

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2021 (להלן - "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
    - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

25 במאי 2021